

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2563
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

อำนาจแห่งสตรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2563
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

FEMALE POWER

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Fine Arts (VISUAL ARTS)
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2020
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ	อำนาจแห่งสตรี
โดย	ศิริรัตน์ ชุ่มเย็น
สาขาวิชา	ทัศนศิลป์ แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวัน เบียดกลาง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชญ มุกตามณี)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นาวัน เบียดกลาง)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

(รองศาสตราจารย์ธณฤกษ์ ทิพย์วารี)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ พลประเสริฐ)

620120029 : ทศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : ผู้หญิง, สรีระ, เปลือย, สตรีนิยม, อำนาจ

นางสาว ศิริรัตน์ ชุ่มเย็น: อำนาจแห่งสตรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวิณ เปียดกลาง

วิทยานิพนธ์ภายใต้หัวข้อ “อำนาจแห่งสตรี” มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอผลงานศิลปะที่ใช้การเปิดเปลือยเรือนร่างของผู้หญิง เป็นสื่อหนึ่งในการแสดงออกและเรียกร้องถึงความเท่าเทียม โดยก้าวข้ามการมองสรีระของผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศ ไปสู่ความมั่นใจและกล้าที่จะเผชิญหน้ากับอำนาจที่กดขี่ผู้หญิงเอาไว้ให้อยู่ต่ำกว่า โดยศึกษาหลักคิดแบบสตรีนิยมและศึกษาผลงานศิลปะที่มีความเกี่ยวข้อง มาเป็นข้อมูลในการประกอบสร้างเป็นผลงานศิลปะในรูปแบบงานจิตรกรรมแนวเหมือนจริง

การสร้างสรรค์ผลงานชุด “อำนาจแห่งสตรี” เป็นการนำเสนอถึงพลังอำนาจความสามารถของสตรี โดยหยิบยกเรื่องราว ตำนาน ประวัติศาสตร์ ที่กล่าวขานถึงผู้หญิงที่มีความสามารถหรือมีความสำคัญและเป็นที่ยอมรับ มาเป็นต้นเรื่องในการศึกษาและวิเคราะห์ตีความถึงเรื่องราวเหล่านั้นด้วยทัศนะของผู้สร้างสรรค์ในฐานะที่เป็นผู้หญิงเช่นกัน เพื่อหยิบประเด็นที่น่าสนใจมาขยายความและนำเสนอด้วยการให้ผู้หญิงที่เปิดเปลือยเรือนร่างเป็นองค์ประกอบหลักของผลงานแสดงถึงความต้องการที่จะก้าวข้ามการมองสรีระผู้หญิงเป็นเพียงสิ่งแทนของการยั่วยวน หรือกิเลสไปสู่ผู้หญิงในยุคใหม่ที่มีความกล้าและมั่นใจที่จะลุกขึ้นมาแสดงตัวตนที่แท้จริง ปลดเปลื้องทุกสิ่งอันที่กดทับผู้หญิงให้อยู่ในกรอบ หรือภาวะที่เป็นรองมาอย่างยาวนาน

จากการศึกษาและสร้างสรรค์ผลงาน ทำให้ผู้สร้างสรรค์ค้นพบว่า แม้ในปัจจุบันที่ผู้หญิงดูเหมือนจะสามารถเข้ามามีบทบาทในสังคมได้มากขึ้นด้วยการพยายามแสดงออกให้เห็นถึงคุณค่าและความสามารถของตนอย่างสุดกำลัง ก็ไม่ได้หมายความว่าผู้หญิงจะอยู่ในสถานะที่เท่าเทียมได้อย่างแท้จริง ซึ่งความไม่เท่าเทียมที่ว่านี้ไม่เพียงแต่เกิดขึ้นกับผู้หญิงเท่านั้น แต่ยังแผ่ขยายครอบคลุมไปถึงปัญหาในเชิงโครงสร้างของสังคมอีกด้วย

620120029 : Major (VISUAL ARTS)

Keyword : female, body, nude, feminism, power

MISS SIRIRATH CHUMYEN : FEMALE POWER THESIS ADVISOR : ASSISTANT
PROFESSOR NAWIN BAIDKLANG

Thesis under the name “Female Power” aims to present nudity of women’s body, to call out the idea of equalities by step out of the sexual subjective that framed on women’s body and interfere the power that suppress women. For this thesis I mainly studied on feminism and artworks that involve with the scene as sources to create artworks in the form of realistic painting.

As I am a woman, the creation of “Female power” shows power and abilities of womanhood by interpreting stories from myth and history which have been importantly told as the blue print of this study and analyze those stories in my own perspective. Also, to bring the topic of nudity as a main composition to step forward out of objective view that people frame women’s body as seductiveness and lust to the symbol of brave and grace.

From the study and creating artworks, I discovered that women nowadays seem to be parts of big roll in the society by their hard work and own their value but it doesn’t mean that equalities are already imprint in our society yet and it also wildly spread to the bigger structure as well.

กิตติกรรมประกาศ

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “อำนาจแห่งสตรี” นี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์นาริน เบียดกลาง ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้สร้างสรรค์ รวมทั้งอาจารย์ทุกท่านในภาควิชาจิตรกรรมที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้มาในตลอดระยะเวลาการศึกษา จนกระทั่งสามารถพัฒนาผลงานและบรรลุเป้าประสงค์ในการสร้างสรรค์ไปได้อย่างที่มุ่งหวังไว้

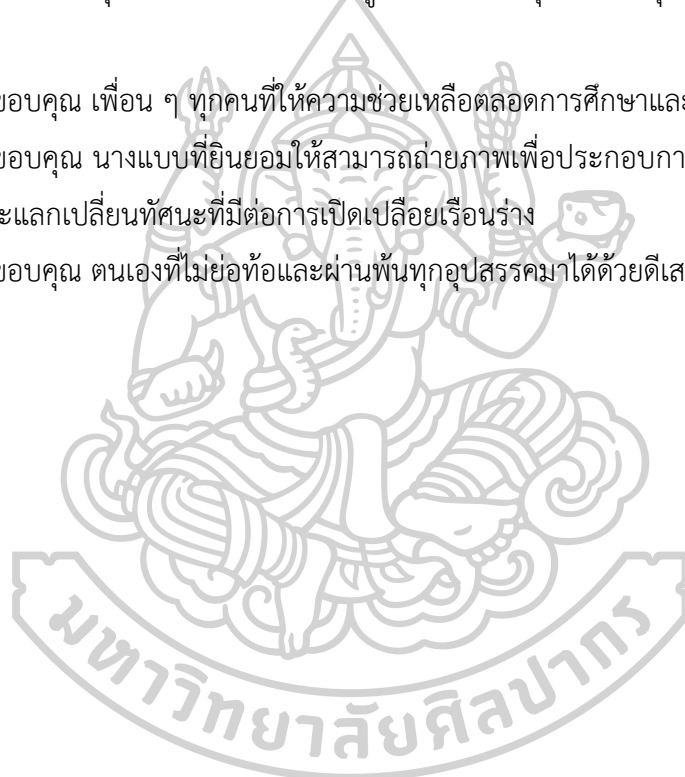
ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา ที่เป็นผู้ให้การสนับสนุนหลักในทุก ๆ ด้าน อีกทั้งเป็นกำลังใจสำคัญ

ขอขอบคุณ เพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือตลอดการศึกษาและการสร้างสรรค์

ขอขอบคุณ นางแบบที่ยินยอมให้สามารถถ่ายภาพเพื่อประกอบการสร้างสรรค์ รวมทั้งยังเป็นผู้ให้ข้อมูล และแลกเปลี่ยนทัศนะที่มีต่อการเปิดเปลือยเรือนร่าง

ขอขอบคุณ ตนเองที่ไม่ย่อท้อและผ่านพ้นทุกอุปสรรคมาได้ด้วยดีเสมอมา

ศิริรัตน์ ชุ่มเย็น

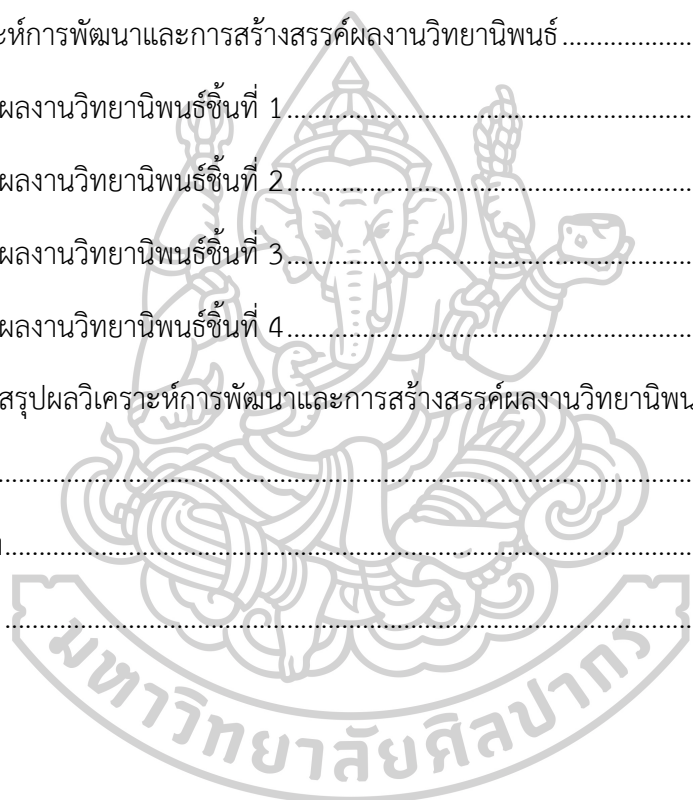
สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญรูปภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 แนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน.....	3
1.3 ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
1.4 สิ่งที่ได้คาดว่าจะได้รับ.....	3
1.5 ขอบเขตของการศึกษา.....	4
1.6 วิธีการศึกษา.....	4
1.7 แหล่งข้อมูล.....	4
1.8 อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน.....	5
1.9 การนำเสนอผลงาน.....	5
บทที่ 2 วรรณกรรมและผลงานศิลปะที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์.....	6
2.1 สตรีนิยม.....	7
2.1.1 นิยามความหมายของสตรีนิยม.....	7
2.1.2 ความเป็นมาของสตรีนิยม.....	7
2.1.2.1 แนวคิดสตรีนิยมระลอกแรก (first-wave feminism).....	8
2.1.2.2 แนวคิดสตรีนิยมระลอกสอง (second-wave feminism).....	8

2.1.2.3 แนวคิดสตรีนิยมระลอกที่สาม (Third-wave feminism).....	9
2.1.2.4 แนวคิดสตรีนิยมระลอกที่สี่ (fourth-wave feminism).....	10
2.1.2.5 อิทธิพลจากข้อมูลทางทางวิทยาศาสตร์ที่ส่งผลต่อแนวคิดเรื่องเพศ.....	11
2.1.2.6 แนวคิดของศาสนาพุทธและลัทธิขงจื้อ	11
2.1.2.6.1 แนวคิดของศาสนาพุทธที่ส่งผลต่อเพศหญิง	11
2.1.2.6.2 แนวคิดของลัทธิขงจื้อต่อเพศหญิง.....	11
2.1.3 แนวคิดสตรีนิยมในทางศิลปะ	12
2.2 ผลงานศิลปะและศิลปปกรณศึกษา.....	14
2.2.1 The Origin of the world โดย Gustav Courbet	14
2.2.2 Interior Scroll โดย Carolee Schneemann.....	17
2.2.3 Do Women Have to Be Naked to Get into the Met. Museum? 1989 โดย Guerilla Girls	19
บทที่ 3 กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์	21
3.1 การศึกษาข้อมูลในการสร้างสรรค์ผลงาน	21
3.2 ขั้นตอนการประมวลความคิด.....	21
3.3 กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานชุดวิทยานิพนธ์.....	21
บทที่ 4 วิเคราะห์การพัฒนาและการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์.....	31
4.1 วิเคราะห์การพัฒนาและการสร้างสรรค์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1.....	32
4.1.1 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 1	32
4.1.2 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 2	34
4.1.3 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 3	35
4.1.4 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 4	37
4.1.5 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 5	39
4.1.6 สรุปผลวิเคราะห์การพัฒนาและการสร้างสรรค์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1	40

4.2 วิเคราะห์การพัฒนาและการสร้างสรรค์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2.....	41
4.2.1 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 1	41
4.2.2 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 2	44
4.2.3 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 3	47
4.2.4 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 4	50
4.2.5 สรุปผลวิเคราะห์การพัฒนาและการสร้างสรรค์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2	52
4.3 วิเคราะห์การพัฒนาและการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์	53
4.3.1 ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1	53
4.3.2 ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2	55
4.3.3 ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3	57
4.3.4 ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4	59
4.3.5 สรุปผลวิเคราะห์การพัฒนาและการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์.....	60
บทที่ 5 สรุป.....	61
รายการอ้างอิง.....	63
ประวัติผู้เขียน	66

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แสดงภาพ Anna Hill Testimony	9
ภาพที่ 2 แสดงภาพ Gustav Courbet	14
ภาพที่ 3 แสดงภาพผลงาน The Origin of the world โดย Gustav Courbet.....	15
ภาพที่ 4 แสดงภาพ Carolee Schneemann.....	17
ภาพที่ 5 ภาพแสดงส่วนหนึ่งของผลงาน Interior Scroll โดย Carolee Schneemann	18
ภาพที่ 6 แสดงภาพป้ายโฆษณา ผลงานโดย Guerilla Girls.....	19
ภาพที่ 7 แสดงภาพผลงาน Grande Odalisque โดย Jean-Auguste-Dominique.....	20
ภาพที่ 8 แสดงภาพต้นแบบความคิดที่นำมาปรับใช้ในผลงานชุดวิทยานิพนธ์	22
ภาพที่ 9 แสดงการร่างภาพโดยคร่าวด้วยดินสอบนกระดาษ	23
ภาพที่ 10 แสดงภาพการถ่ายภาพต้นแบบ	24
ภาพที่ 11 แสดงภาพการใช้โปรแกรมตัดต่อเพื่อเสริมรายละเอียดให้กับภาพร่าง	24
ภาพที่ 12 แสดงขั้นตอนการลงสี เตรียมพื้นผ้าใบ.....	25
ภาพที่ 13 แสดงการร่างภาพ	25
ภาพที่ 14 แสดงการลงสีขั้นแรก	26
ภาพที่ 15 แสดงการลงสีขั้นที่สองและใส่รายละเอียดภายในผลงาน	27
ภาพที่ 16 แสดงการลงสีขั้นที่สองและใส่รายละเอียดภายในผลงาน	27
ภาพที่ 17 แสดงการใส่รายละเอียดและการเพิ่มน้ำหนักแสงเงาภายในภาพ	28
ภาพที่ 18 แสดงการใส่รายละเอียดและการเพิ่มน้ำหนักแสงเงาภายในภาพ	29
ภาพที่ 19 แสดงภาพตัวอย่างผลงานวิทยานิพนธ์.....	30
ภาพที่ 20 แสดงภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 1	32
ภาพที่ 21 ภาพผลงาน “The Temptation of Buddha”	33

ภาพที่ 22 แสดงภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 2	34
ภาพที่ 23 แสดงภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 3	35
ภาพที่ 24 แสดงภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 4	37
ภาพที่ 25 แสดงภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 5	39
ภาพที่ 26 แสดงภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 1	41
ภาพที่ 27 แสดงภาพผลงานจิตรกรรม “The Source” โดย Jean Auguste Dominique Ingres .	42
ภาพที่ 28 แสดงภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 2	44
ภาพที่ 29 ผลงานจิตรกรรมสีน้ำมัน “Lady Godiva” โดย John Collier, 1898	45
ภาพที่ 30 ผลงานประติมากรรม “Lady Godiva” โดย Sir William Reid Dick, 1949, Coventry	46
ภาพที่ 31 แสดงภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 3	47
ภาพที่ 32 ภาพเขียนเจ้าแม่ทับทิม หรือมาจู่ (ภาพจากหนังสือ 600 ปี สมุทราชาเจิ้งเหอฯ, สำนักพิมพ์มติชน)	48
ภาพที่ 33 ภาพเจ้าแม่ทับทิมแกะด้วยไม้ ในศาลเจ้าแม่ทับทิม (สะพานเหลือง)	48
ภาพที่ 34 แสดงภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 4	50
ภาพที่ 35 แสดงภาพอนุสาวรีย์พระนางจามเทวี จังหวัดลำพูน	51
ภาพที่ 36 แสดงภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1	53
ภาพที่ 37 แสดงภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2	55
ภาพที่ 38 แสดงภาพผลงานจิตรกรรม “Liberty Leading the People” โดย Eugène Delacroix	56
ภาพที่ 39 แสดงภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3	57
ภาพที่ 40 แสดงภาพหมวกเจ็ดดาวในการแสดงจิว	58
ภาพที่ 41 แสดงภาพรูปปั้น Athena Promachos โดย Leonidas Drosis ที่ Academy of Athens	58
ภาพที่ 42 แสดงภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4	59

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อพูดถึงคำว่า “เพศ” คนเรามักที่จะเอาอวัยวะสืบพันธุ์มาตีกรอบให้กับความเป็นเพศเสมอ นับแต่อดีตความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิงทางกายภาพได้นำไปสู่ความเชื่อที่ว่าผู้หญิงและผู้ชายมีความแตกต่างกันในด้านอื่น ๆ ด้วย อาทิ ด้านสติปัญญา ความสามารถ ความถนัด การตัดสินใจ อารมณ์ ฯลฯ ซึ่งมักถูกมองว่าเป็นความแตกต่างที่มีมาตามธรรมชาติ กล่าวคือไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งนำไปสู่สถานะของผู้หญิงที่ด้อยกว่าผู้ชาย ตัวอย่าง ความเชื่อที่ว่าผู้หญิงเป็นเพศที่ไม่มีเหตุผล ชอบใช้อารมณ์ ส่งผลให้สังคมไม่ยอมรับผู้หญิงในฐานะผู้นำเพราะมีคุณสมบัติทางเพศที่ไม่เหมาะสม ความเชื่อที่ว่าผู้หญิงไม่เก่งทางคณิตศาสตร์ ไม่คิดเป็นวิทยาศาสตร์ ทำให้ไม่ได้รับการสนับสนุนให้ประกอบอาชีพด้านนี้ ถูกมองข้ามว่าไม่มีความสามารถทางช่าง และความเชื่อที่ว่าผู้หญิงมีคุณสมบัติหรือความสามารถทางเพศในการดูแลผู้อื่น ทำให้ผู้หญิงกลายเป็นผู้รับภาระหลักในการดูแลลูกและคนในครอบครัว เป็นต้น ดังที่อริสโตเติล (Aristotle) นักปรัชญาชาวกรีกได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า “โดยธรรมชาติผู้ชายอยู่เหนือกว่าและอยู่ในฐานะผู้ปกครอง ส่วนผู้หญิงนั้นด้อยกว่า อยู่ในฐานะผู้ถูกปกครองและผู้หญิงก็คือผู้ชายที่เสื่อมสมรรถภาพนั่นเอง” รวมถึงเสนอความแตกต่างของผู้หญิงและผู้ชายไว้ว่าผู้หญิงมีความนุ่มนวลในการจัดการเรื่องต่าง ๆ มากกว่าผู้ชาย

ทางด้านเอเชียอาคเนย์ อย่างประเทศจีนนั้นมีคนอพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่ในประเทศไทยจำนวนมากทั้งยังนับถือลัทธิและความเชื่อต่าง ๆ ติดตัวมาด้วย อย่างลัทธิขงจื๊อ ที่ได้กล่าวถึงสตรีและได้ยึดถือกันมากกว่า 2000 ปี คำสอนของขงจื๊อที่กล่าวไว้ว่า “ผู้ชายเป็นตัวแทนแห่งสวรรค์ (ฟ้า) และเป็นสิ่งที่สูงส่งที่สุดเหนือกว่าทุก ๆ สิ่ง ผู้หญิงจะต้องยอมเชื่อฟังสถาบันของผู้ชาย และช่วยเขาดำเนินหลักการต่าง ๆ ของเขาให้สำเร็จผล ในแง่นี้ เธอไม่ควรจะตัดสินใจในสิ่งใด ๆ ด้วยตนเอง และจะต้องวางตัวอยู่ภายใต้กฎแห่งความเชื่อฟังทั้งสาม เมื่อเธอยังเด็ก เธอต้องเชื่อฟังบิดาและพี่ชาย เมื่อแต่งงานแล้ว เธอต้องเชื่อฟังสามี เมื่อสามีของเธอตาย เธอต้องเชื่อฟังบุตรชายของเธอ และเธอไม่ควรจะคิดถึงการแต่งงานครั้งที่สองอีก”

ฐานะและบทบาทสตรีในพุทธศาสนาของอินเดีย ก่อนยุคพุทธกาล ลัทธิความเป็นใหญ่ของพราหมณ์ได้บั่นทอนสถานะสตรีลงเหลือเพียงคนรับใช้หรือข้าของ ในคัมภีร์ มนุสมฤติ (หรือมานวธรรมศาสตร์) ผู้หญิงต้องถูกจองจำกับผู้ชายตลอดชีวิต ผู้หญิงถูกจำกัดให้อยู่แต่ในบ้านเพื่อรับใช้บิดาและพี่ชายหรือน้องชาย และเมื่อแต่งงานไปก็ต้องรับใช้สามี ตามคัมภีร์มนุสมฤติ ผู้หญิงไม่มีสิทธิศึกษาพระเวท ความจงรักภักดีและการยอมสวามีภักดีต่อสามีอย่างซื่อสัตย์เป็นเพียงหนทางเดียวที่จะได้รับความสุขในสวรรค์ ผู้หญิงจากทรรศนะทางศาสนาในยุคสมัยของเจ้าชายสิทธัตถะเมื่อประมาณ 2,500 กว่าปีที่ผ่านมา สถานะของผู้หญิงในอินเดีย (ซึ่งก็เช่นเดียวกับในสังคม “อารยะ” ทั้งหลายนับตั้งแต่จีนไปจนกระทั่งถึงกรีซ) นั้นตกต่ำเป็นจุดดั่งทาส และทุกซั่วนั้น อีกทั้งระบบวรรณะของอินเดียก็แข็งกร้าว

และฝั่งรากลึก พระพุทธเจ้าในฐานะผู้นำทางจิตใจและนักปฏิรูปสังคม ได้ทรงนำความเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงมาสู่สังคมมนุษย์ ทั้งในด้านสิทธิมนุษยชนด้วยการล้มเลิกระบบวรรณะ และในด้านสิทธิสตรี ด้วยการปลดปล่อยผู้หญิงให้เป็นอิสระในโลกแห่งพุทธศาสนา

ในโลกศิลปะก็เช่นเดียวกันในศตวรรษที่ 18 ศิลปินหญิงต้องฝ่าฟันข้อจำกัดหลาย ๆ อย่างกว่าจะมีคนยอมรับในการทำงานในวงการศิลปะ เพราะการทำงานด้านนี้ถูกจำกัดให้เป็นความสามารถในเพศชายเท่านั้น ตัวอย่างเช่น แองเจรีกา โคฟมัน ถูกห้ามศึกษาสัดส่วนมนุษย์จากแบบเปลือย แต่กลับสร้างผลงานอันเป็นที่ยอมรับจากภาพเขียนเชิงประวัติศาสตร์ขนาดใหญ่ ที่มากด้วยท่าทางและลูกศรที่กายวิภาคมนุษย์ เธอไม่เพียงเขียนภาพได้ดีเท่านั้น แต่ยังสร้างเอกลักษณ์จากฝีแปรงและการใช้สีอีกด้วย ผลงานของเธอจึงเป็นที่ยอมรับในวงกว้างและถูกนำไปทำสิ่งพิมพ์ แต่ถึงอย่างนั้น เส้นทางของเธอไม่โรยด้วยกลีบกุหลาบ เพราะการทำงานที่ถูกจำกัดว่าเป็นความสามารถของผู้ชายเท่านั้นเธอจึงถูกวิจารณ์เสียดสีถึงการไม่ได้ฝึกวาดจากหุ่นเปลือย เพราะความเป็นเพศหญิง เพศสภาวะจึงเหมือนการจัดแบ่งทางชนชั้นและชาติพันธุ์ที่เป็นส่วนและขั้นตอนหนึ่งของสังคมมนุษย์ เพราะเพศสภาวะก็คือสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นจากประวัติศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรมด้วย จะเห็นว่าสิ่งเดียวที่แบ่งความเป็นเพศคืออวัยวะที่ได้มาแต่กำเนิด แต่นอกเหนือจากนั้น ไม่ว่าจะเป็นค่านิยม ความคาดหวัง กิจกรรมต่าง ๆ ล้วนเป็นเรื่องเกี่ยวกับการตีความเกี่ยวกับบทบาททางเพศทั้งสิ้น โดยเฉพาะความแตกต่างของหญิงชายที่ถูกครอบงำให้เชื่อว่าเป็นเรื่องธรรมชาติ จึงกลายเป็นสิ่งที่ขึ้นกำกับพฤติกรรมทุก ๆ ด้านของมนุษย์อย่างอัตโนมัติ และหยั่งลึกทุกสังคมตั้งแต่พม่าจนจรดหมู่เกาะอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ ล้วนถูกครอบงำด้วยวัฒนธรรม และประเพณีที่ยกย่องเพศชายเป็นใหญ่ทั้งในจีนและอินเดีย

ตามประวัติศาสตร์ เรื่องเล่าหรือตำนาน นิทานปรัมปรา ได้มีการกล่าวถึงวีรกรรม ความภาคภูมิใจทั้งในด้านความงามและความสามารถของผู้หญิงอยู่ไม่น้อย แต่ไม่ได้มีการถูกหยิบยกมาพูดถึงมากนัก หรืออาจรู้จักกันเพียงเฉพาะกลุ่มเท่านั้น เช่น เจ้าแม่ทับทิมของไทยที่เป็นศูนย์รวมจิตใจชาวจีนโพ้นทะเล, พระนางจามเทวี ความกล้าหาญ, เลดีโกโดวา ความเสียสละ, Aphrodite of Knidos ซึ่งเป็นรูปปั้นผู้หญิงเปลือยรูปแรกของกรีกโบราณ ผู้สร้างสรรค์จึงหยิบยกเรื่องราวเหล่านี้มานำเสนอในมุมมองของผู้สร้างสรรค์ที่มีความสนใจเกี่ยวกับความงามในสรีระร่างกายของเพศหญิง จากอดีตที่ผ่านมาผู้หญิงไม่สามารถแสดงออกในร่างกายของตนเองได้และถูกมองเป็นเพียงวัตถุทางเพศเท่านั้น แต่ในยุคปัจจุบันสังคมได้เปิดกว้างมากขึ้น ในการสร้างสรรค์ผลงาน ผู้สร้างสรรค์จึงอยากนำเสนอมุมมองของผู้สร้างสรรค์ที่มีต่อภาพเปลือยหญิงสาวที่มองว่ามีความงามและมีพลังอันน่าหลงใหลนำเรื่องราวต่าง ๆ มาผสมผสานผ่านงานจิตรกรรมโดยใช้ภาพเปลือยผู้หญิงเป็นสื่อกลางกระบวนการสร้างสรรค์ ศึกษาหยิบยกเรื่องราวข้อมูลเกี่ยวกับผู้หญิงที่ผู้สร้างสรรค์สนใจในเรื่องพลังความภายในตัวผู้หญิง ใบหน้าที่ดูสวยงาม สายตาที่ดูดี สรีระที่มีความสง่างามและการเขียนผิวที่มีชีวิต โดยเริ่มจากการร่างภาพต้นผ่านรูปลักษณะนางแบบที่ตรงความต้องการหลาย ๆ คนมารวมกัน จนเกิดเป็นความสมบูรณ์ทั้งองค์ประกอบแสงเงา สรีระลักษณะร่างกาย จากนั้นจึงนำมาเพิ่มเติมแนวคิดและมุมมองของผู้สร้างสรรค์ ผ่านรูปแบบงาน ที่สะท้อนให้เห็นถึงภาพเปลือยหญิงสาวในมุมมองผู้สร้างสรรค์ที่เป็น

เพศหญิงมองเพศหญิงด้วยกันด้วยความภาคภูมิใจในความเป็นเพศหญิงที่มีพลังและยิ่งใหญ่ ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์งานจิตรกรรมแนวเหมือนจริง แสดงถึงอารมณ์ท่าทาง สีหน้า เลือดเนื้อ ความมีชีวิตอย่างชัดเจนในความเป็นมนุษย์เพศหญิง

1.2 แนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน

ผลงานชุด “อำนาจแห่งสตรี” เป็นการนำเสนอถึงพลังอำนาจ ความสามารถของสตรี โดยหยิบยกเรื่องราว ตำนาน ประวัติศาสตร์ ที่กล่าวขานถึงผู้หญิงที่มีความสามารถหรือมีความสำคัญและเป็นที่ยอมรับ มาเป็นต้นเรื่องในการศึกษาและวิเคราะห์ตีความถึงเรื่องราวเหล่านั้นด้วยทัศนะของผู้สร้างสรรค์ในฐานะที่เป็นผู้หญิงเช่นกัน เพื่อหยิบประเด็นที่น่าสนใจมาขยายความและนำเสนอด้วยการให้ผู้หญิงที่เปิดเปลือยเรือนร่างเป็นองค์ประกอบหลักของผลงาน แสดงถึงความต้องการที่จะก้าวข้ามการมองสตรีผู้หญิงเป็นเพียงสิ่งแทนของการยั่ววน หรือกิเลส ไปสู่ผู้หญิงในยุคใหม่ที่มีความกล้าและมั่นใจที่จะลุกขึ้นมาแสดงตัวตนที่แท้จริง ปลดเปลื้องทุกสิ่งอันที่กดทับผู้หญิงให้อยู่ในกรอบ หรือภาวะที่เป็นรองมาอย่างยาวนาน

1.3 ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.3.1 เพื่อต้องการแสดงมุมมองของผู้สร้างสรรค์ซึ่งอยู่ในฐานะของผู้หญิงมองผู้หญิงด้วยกันเอง ที่ไม่ได้มองเรือนร่างของผู้หญิงเป็นเพียงวัตถุทางเพศ แต่มองเห็นคุณค่าความสามารถและให้ความสำคัญต่อเพศหญิง

1.3.2 เพื่อต้องการแสดงให้เห็นถึงความภาคภูมิใจในคุณค่า ความสามารถ และยกย่องเพศหญิงผ่านเรื่องราวที่อ้างอิงจากเรื่องเล่า ตำนาน ที่มีลายลักษณ์อักษรจากที่ผ่านมา

1.3.3 เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่ใช้การเปลือยของผู้หญิง เป็นสื่อหนึ่งในการแสดงออก และเรียกร้องถึงความเท่าเทียม ด้วยรูปแบบงานจิตรกรรมสีน้ำมันแนวเหมือนจริงในการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก สีหน้า ท่าทาง สรีระและเลือดเนื้อในตัวผู้หญิง

1.4 สิ่งที่ได้คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 เกิดผลงานสร้างสรรค์ที่แสดงออกถึงคุณค่าและความงามของผู้หญิง ด้วยรูปแบบงานจิตรกรรมสีน้ำมันแนวเหมือนจริง

1.4.2 มีการพัฒนาเทคนิควิธีการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ และมีการรวบรวมองค์ความรู้ที่ค้นพบ และนำเสนอต่อสาธารณชนในรูปแบบของนิทรรศการและเอกสารทางวิชาการ

1.4.3 ค้นพบวิธีการหาองค์ความรู้จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรม เอกสาร งานวิจัย และผลงานศิลปะของศิลปิน

1.4.4 ได้รับมุมมองและองค์ความรู้ใหม่ ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะต่อไปในอนาคต

1.5 ขอบเขตของการศึกษา

1.5.1 การศึกษานี้มุ่งเน้นไปที่การทำความเข้าใจถึงแนวคิดสตรีนิยม เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบจิตรกรรมสีน้ำมัน ด้วยการเขียนรูปเปลือยของผู้หญิง เป็นภาพแทนของการแสดงออก และการเรียกร้องถึงความเท่าเทียม ภายใต้หัวข้อ “อำนาจแห่งสตรี”

1.5.2 ด้านเนื้อหาศึกษาข้อมูล ประวัติ ความเป็นมา ที่สืบเนื่องกับการถูกกดทับจากระบบสังคมชายเป็นใหญ่ ที่ยังคงมีผลสืบเนื่องถึงปัจจุบัน ตลอดจนแนวคิดสตรีนิยมที่ก็มีการพัฒนาควบคู่กันมาโดยตลอด

1.5.3 ด้านความสัมพันธ์กับคน กลุ่มคน ได้มีการสัมภาษณ์แนวคิดและมุมมองของกลุ่มบุคคล ทั้งคนใกล้ชิดตัว นักรณรงค์ ถึงความคิดเห็นที่แตกต่างหรือเหมือนกันในแง่มุมต่าง ๆ ที่มีต่อความเท่าเทียมชายหญิง เพื่อนำมาเป็นหนึ่งในข้อมูลที่จะนำไปวิเคราะห์ร่วมกับการสร้างสรรค์ต่อไป

1.5.4 รูปแบบของผลงานมีลักษณะเป็นงานจิตรกรรมสีน้ำมันแนวเหมือนจริง

1.5.5 ด้านกิจกรรมและรูปแบบการนำเสนอผลงาน เนื่องด้วยรูปแบบผลงานเป็นเฟรมในระนาบ 2 มิติ จึงกำหนดให้มีการติดตั้งบนผนัง แต่มีการจัดวางตำแหน่งระยะสายตาของผู้ชมให้มีความสอดคล้องกับงาน เช่น ภาพผลงานที่แสดงภาพผู้หญิงเข้คหน้าขึ้นและทอดสายตามองต่ำออกมา ผู้สร้างสรรค์จะจัดวางให้ผลงานอยู่ในตำแหน่งกว่าระดับสายตาผู้ชมเล็กน้อย เพื่อให้ผู้ชมได้มีความรู้สึกร่วมไปกับผลงาน และได้รับสารที่ต้องการจะสื่อออกไปถึงการมีอำนาจของผู้หญิงภายในภาพ

1.6 วิธีการศึกษา

1.6.1 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเอกสาร หนังสือ สื่อความรู้ต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยงถึงบริบทของสตรีที่มีความสำคัญต่อสังคม รวมไปถึงการนำภาพแทนของความเป็นสตรีมาใช้ในงานศิลปะ

1.6.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ศึกษามาเพื่อเจาะประเด็นแล้วสังเคราะห์ประเด็นกับชุดข้อมูลเพื่อนำมาต่อยอดแนวคิดในการสร้างแบบร่างผลงาน

1.6.3 หานางแบบที่รูปลักษณะที่ต้องการมาถ่ายภาพเพื่อเป็นต้นแบบในการทำแบบร่าง

1.6.4 สร้างสรรค์ผลงานศิลปะในรูปแบบจิตรกรรม 2 มิติ ตามกระบวนการที่วางไว้

1.6.5 สรุปลงงานและแนวความคิดที่ได้จากการสร้างสรรค์

1.6.6 นำเสนอผลงานสร้างสรรค์สู่สาธารณะ

1.7 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลได้มาจากการศึกษาค้นคว้าบทความ เอกสารวิชาการ วารสาร นิตยสาร สื่อบัตร ประกอบนิทรรศการ เว็บไซต์ รวมถึงการพูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้คน เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ โดยนำผลการศึกษามาทำการเปรียบเทียบ และวิเคราะห์แง่มุมต่าง ๆ เพื่อนำสู่การประมวลเป็นองค์ความรู้ในการสร้างสรรค์

1.8 อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน

1.8.1 อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างภาพร่าง ได้แก่ กล้องถ่ายภาพ, คอมพิวเตอร์, แท็บเล็ต, สมุด วาดเส้น, ดินสอ, เครื่องประดับ, เสื้อผ้า

1.8.2 อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์ ได้แก่ พู่กัน, สีน้ำมัน, ฝ่าใบ, ฝ่าใบลินิน (Linen Canvas), สีผสมสีน้ำมัน, น้ำยาล้างพู่กัน

1.9 การนำเสนอผลงาน

ผลงานภายใต้หัวข้อ “อำนาจแห่งสตรี” มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการแสดงออกซึ่งสรีระของ สตรีที่เปิดเปลือยเรือนร่าง โดยมุ่งเน้นไปที่การแสดงออกถึงความมั่นใจและภูมิใจในตนเองของสตรี นำมาตีความใหม่ด้วยทัศนะของผู้สร้างสรรค์ และนำเสนอด้วยผลงานรูปแบบจิตรกรรม 2 มิติ ที่อาศัย การจัดวางเข้ามาประกอบ เพื่อสร้างการรับรู้ของผู้ชมให้สอดคล้องกับเจตนาที่ต้องการจะสื่อสาร

บทที่ 2

วรรณกรรมและผลงานศิลปะที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์

การศึกษาและสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “อำนาจแห่งสตรี” ประกอบไปด้วยเนื้อหาที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาและสร้างสรรค์ผลงาน แบ่งออกเป็น 2 หัวข้อ ประกอบไปด้วย 1) นิยามความหมายของแนวคิดสตรีนิยม (feminist) ตามแนวคิดแบบตะวันตก ภายในหัวข้อดังกล่าวจะเป็นการอธิบายนิยามความหมายและประวัติศาสตร์ของทฤษฎีที่เป็นส่วนสำคัญในการสร้างสรรค์ผลงาน และมีการอธิบายให้เห็นถึงผลกระทบและภาพรวมของสภาวะการโดนกดทับของความเป็นหญิงที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ ศาสนาและสังคม ในหัวข้อที่ 2) ศิลปินกรณีศึกษา มีเนื้อหากล่าวถึงผลงานศิลปะที่มีลักษณะเข้าข่ายการแสดงออกถึงเพศหญิงที่แสดงให้เห็นถึงความงามของเรือนร่างสตรีอีกทั้งยังเป็นผลงานที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์

2.1 แนวคิดสตรีนิยม

2.1.1 นิยามความหมายของสตรีนิยม

2.1.2 ความเป็นมาของสตรีนิยม

2.1.2.1 แนวคิดสตรีนิยมระลอกแรก (first-wave feminism)

2.1.2.2 แนวคิดสตรีนิยมระลอกสอง (second-wave feminism)

2.1.2.3 แนวคิดสตรีนิยมระลอกที่สาม (Third-wave feminism)

2.1.2.4 แนวคิดสตรีนิยมระลอกที่สี่ (fourth-wave feminism)

2.1.2.5 อิทธิพลจากข้อมูลทางทางวิทยาศาสตร์ที่ส่งผลต่อแนวคิดเรื่องเพศ

2.1.2.6 แนวคิดของศาสนาพุทธและลัทธิขงจื้อ

2.1.2.6.1 แนวคิดของศาสนาพุทธที่ส่งผลต่อเพศหญิง

2.1.2.6.2 แนวคิดของลัทธิขงจื้อต่อเพศหญิง

2.1.3 แนวคิดสตรีนิยมในทางศิลปะ

2.2 ผลงานศิลปะและศิลปินกรณีศึกษา

2.2.1. The Origin of the world โดย Gustav Courbet

2.2.2 Interior Scroll โดย Carolee Schneemann

2.2.3. Do Women Have to Be Naked to Get into the Met. Museum? 1989 โดย Guerilla Girls

2.1 สตรีนิยม

อิทธิพลในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ผู้สร้างสรรค์ได้ศึกษาแนวคิดสตรีนิยม เพื่อตั้งคำถามต่อแนวคิดและรูปแบบการนำเสนอผลงานที่ใช้เรื่อร่างอันทรงพลังของเพศหญิงเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงทัศนคติของผู้สร้างสรรค์ ทั้งยังเพื่อพัฒนาแนวทางของผลงานตั้งแต่ชุดก่อนหน้า จนถึงผลงานชุดปัจจุบันที่แสดงให้เห็นถึงแนวคิดสตรีนิยม ซึ่งเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลอย่างมากในสังคมปัจจุบัน ไม่ว่าจะทั้งในประเทศไทยและในระดับนานาชาติ การต่อสู้เพื่อสิทธิและความเท่าเทียมยังคงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเนื้อหาเหล่านี้มีส่วนสำคัญต่อการแสดงออกทางทัศนศิลป์ภายใต้ผลงานชุด “อำนาจแห่งสตรี”

2.1.1 นิยามความหมายของสตรีนิยม

ตามความหมายของพจนานุกรมแคมบริดจ์ คำว่า “feminism” แปลว่า ความเชื่อที่ว่าผู้หญิงควรได้รับสิทธิ อำนาจและโอกาสเหมือนกับที่ผู้ชายได้รับ หรือเป็นกิจกรรมที่เรียกร้องให้เกิดสถานะของความเท่าเทียม¹ และแนวคิดสตรีนิยมก็ได้มีการพัฒนาและขยายวงกว้างมากขึ้นจนทำให้ขอบเขตของความเท่าเทียมกระจายตัวออกไป ซึ่งส่งผลให้คำจำกัดความและการตีความของสตรีนิยมนั้นมีความซับซ้อนและส่วนหนึ่งต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยที่นิยามความเป็นสตรีนิยมของตนเองเช่นกัน แต่โดยพื้นฐานแล้วสตรีนิยมยังคงมีหลักสำคัญคือการเรียกร้องความเท่าเทียมให้กับเพศหญิง หรือความเท่าเทียมกันของทุกเพศไม่ว่าจะเป็นหญิง ชายและกลุ่ม LGBTQI+

2.1.2 ความเป็นมาของสตรีนิยม

การเรียกร้องของผู้หญิงมีมาอย่างยาวนานและเปลี่ยนแปลงไปตามแต่ละยุคสมัย มีการบันทึกที่แสดงให้เห็นถึงการกดขี่เพศหญิงตั้งแต่สมัยโรมัน เช่นในช่วงศตวรรษที่ 3 มีการห้ามผู้หญิงเข้าสถานที่สำคัญ เช่นพื้นที่บางส่วนของจัตุรัสโรมัน (Roman Forum) หรือแม้แต่ข้อห้ามทางสังคม วัฒนธรรม ความเชื่อ และศาสนา ต่างเป็นส่วนที่สร้างให้เกิดสถานะชายเป็นใหญ่ (patriarchy) และการลดบทบาทหน้าที่ของผู้หญิงลงทั้งในระดับครอบครัวและสังคม ในช่วงปลายศตวรรษที่ 14 จนถึงต้น ศตวรรษที่ 15 Laura Cereta ได้นำข้อเรียกร้องของ Christine de Pisan มาพัฒนาจนเกิดเป็นจดหมายที่รวบรวมรายชื่อของผู้หญิง เพื่อต้องการเรียกร้องความเท่าเทียมทางการศึกษาและการสมรส เมื่อเข้าสู่ยุคของการตื่นรู้ (Enlightenment) หรือช่วงศตวรรษที่ 18 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เกิดนักคิดทางด้านสตรีนิยมขึ้นอย่างแพร่หลายทั้งในอังกฤษ อิตาลี เยอรมัน และฝรั่งเศส เป็นช่วงที่คนเริ่มเห็นความไม่เท่าเทียมกันทางชนชั้นซึ่งเกิดขึ้นพร้อมกับช่วงแนวคิดการเลิกทาส (Abolitionism) และความเคลื่อนไหวอื่น ๆ ในช่วงเวลานั้น นักคิดที่สำคัญอย่าง Charles Fourier เขาได้สนับสนุนสิทธิสตรีและ

¹ Cambridge Dictionary, **feminism**, accessed 2021, accessed from <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/feminism?q=Feminist>

ยังเขียนต่อต้านความคิดของนักคิดอย่าง Jean-Jacques Rousseau ที่มีทัศนคติต่อเพศหญิงในแง่ลบ นี่เป็นส่วนหนึ่งของความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นก่อนแนวคิดสตรีนิยมกระแสแรกจะเกิดขึ้น

ในส่วนของความเป็นมาของสตรีนิยมผู้สร้างสรรคตั้งใจที่จะทำให้เห็นประวัติศาสตร์ และที่มาของแนวคิดสตรีนิยมอย่างคร่าวซึ่งมีการแบ่งเป็นกระแส (wave) หลักและสำคัญต่อการพัฒนาแนวคิดและการเรียกร้อง เนื่องจากแนวคิดสตรีนิมนั้นเกิดขึ้นเป็นวงกว้างในระดับนานาชาติทั้งยังขึ้นอยู่กับขอบเขตบริบทสังคม การเมืองและเศรษฐกิจอีกด้วย ซึ่งเป็นส่วนที่ทำให้แนวคิดนี้ยากต่อการทำความเข้าใจและต้องใช้เวลาเป็นอย่างมาก ดังที่กล่าวไปข้างต้นว่าในส่วนนี้เป็นเพียงสรุปใจความสำคัญของแนวคิดสตรีนิยมที่เกิดขึ้นในยุคสมัยใหม่ (modern) แบ่งเป็นสี่กระแสหลักคือ กระแสที่หนึ่ง ช่วงศตวรรษที่ 19 ถึงต้นศตวรรษที่ 20 กระแสที่สองอยู่ราวกลางศตวรรษที่ 20 กระแสที่สามจะอยู่ที่ช่วงปลายศตวรรษที่ 20 จนถึงต้น ศตวรรษที่ 21 และกระแสที่สี่เริ่มขึ้นราวปี ค.ศ. 2012 และจะมีส่วนขยายที่กล่าวถึงแนวคิดทางวิทยาศาสตร์ และคิดของพุทธศาสนากับความเชื่อตามลัทธิขงจื้อ เพื่อให้เห็นภาพรวมที่เกี่ยวข้องเนื่องทางรากวัฒนธรรมในพื้นที่บางส่วนของทวีปเอเชียซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

2.1.2.1 แนวคิดสตรีนิยมระลอกแรก (first-wave feminism)

สตรีนิยมกระแสแรกเมื่อโลกเข้าสู่ยุคสมัยใหม่ ยังคงมีการเรียกร้องเรื่องของความเท่าเทียมทางการศึกษา การสมรส และสิทธิในการเลี้ยงดูบุตร ซึ่งกระแสแรกเกิดขึ้นในช่วงราวปลายศตวรรษที่ 19 จนถึงต้นศตวรรษที่ 20 เหตุการณ์ที่สำคัญในช่วงนี้คือ “Women’s Suffrage” คือการเรียกร้องให้ผู้หญิงสามารถลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้ ในช่วงแรกนั้นมีความเคลื่อนไหวทั้งในอังกฤษ นิวซีแลนด์ สหรัฐอเมริกา จีน ฝรั่งเศส และอิหร่าน ซึ่งถือเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญเป็นอย่างมาก เพราะการเปลี่ยนแปลงนี้ทำให้ผู้หญิงสามารถเข้าถึงอำนาจของการเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนประเทศได้อย่างเท่าเทียมกับผู้ชาย ตัวอย่างเช่นในอเมริกาหลังจากสงครามกลางเมืองจบลง (American civil war) กลุ่มคนที่สนับสนุนแนวคิดสตรีนิยมได้มีการเรียกร้องให้บรรจุสิทธิการเลือกตั้งของผู้หญิงลงในบัญญัติข้อที่สิบเก้าร่วมกับข้ออื่น ๆ ใน รัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกา (Constitution of the United States) ซึ่งว่าด้วยเรื่องของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งซึ่งไม่ควรจำกัดสีผิว อายุ เชื้อชาติ ชนชั้นและเพศสภาพ²

2.1.2.2 แนวคิดสตรีนิยมระลอกสอง (second-wave feminism)

สตรีนิยมกระแสถัดมาเกิดขึ้นราวช่วงยุค 1960’s – 70’s ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดขึ้นมาจากความคุกรุ่นของสงครามเวียดนาม (Vietnam War) ในกระแสที่สองการเรียกร้องมีความเคลื่อนไหวที่มาจากทั้งนักวิชาการและแรงขับเคลื่อนสำคัญนั้นคือกลุ่มนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่ง

² National Archives, the constitution amendment 11-27, accessed 2021, accessed from <https://www.archives.gov/founding-docs/amendments-11-27>

มุ่งเน้นไปที่เรื่องสิทธิความเท่าเทียมของสิทธิพลเมือง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของโอกาสทางการงานที่มีพื้นที่ให้ผู้หญิงมากขึ้น รายได้ที่เท่าเทียมกันระหว่างหญิงและชาย หรือในช่วงยุค 60's ได้เกิด Civil Rights Movement ขึ้นในสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นการสร้างบรรยากาศของความเคลื่อนไหวที่เรียกร้องถึงความเท่าเทียม ทำให้ความเคลื่อนไหวของกลุ่มสตรีนิยมที่มองเห็นช่องว่างและความเหลื่อมล้ำระหว่างผู้หญิงและผู้ชายชัดเจนขึ้น มีสมาชิกจำนวนมากที่เป็นผู้หญิงที่แต่งงานแล้วและต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ของบทบาทแม่บ้านและแม่ จึงทำให้เกิดการเรียกร้อง ในปีคริสต์ศักราช 1966 ได้มีการก่อตั้งองค์กร National Organization for Women (NOW) ซึ่งได้รับอิทธิพลจากงานเขียนของ Betty Friedan ที่มีการกล่าวถึงบทบาทที่ถูกจองจำของแม่บ้านในช่วงยุคหลังสงครามโลกครั้งที่สอง (WWII)³ ทั้งนี้ยังมีการศึกษาเรื่องของผู้หญิงในด้านสังคมอย่างจริงจังจนเกิด Women's study ขึ้น⁴ การประท้วงลงถนนและออกมาเรียกร้องในช่วงระลอกที่สองนั้นเกิดข้อแตกต่างจากระลอกแรก ตรงที่ระลอกที่สองมุ่งเน้นไปที่ความเท่าเทียมกับเพศชายในทุก ๆ เรื่องและยังมีเรื่องของการทำงานเสรีที่ยังคงเรียกร้องกันจนถึงปัจจุบันแต่สำหรับระลอกแรกเน้นไปที่ความเท่าเทียมสิทธิการเลือกตั้ง

2.1.2.3 แนวคิดสตรีนิยมระลอกที่สาม (Third-wave feminism)

ภาพที่ 1 แสดงภาพ Anna Hill Testimony

ที่มาภาพ : <https://www.newyorker.com/news/news-desk/what-joe-biden-hasnt-owned-up-to-about-anita-hill>

³ Khan Academy, **Second-Wave Feminist**, accessed 2021, accessed from <https://www.khanacademy.org/humanities/us-history/postwarera/1960s-america/a/second-wave-feminism>

⁴ ThoughtCo, **The Women's Movement and Feminist Activism in 1960**, accessed from <https://www.thoughtco.com/1960s-feminist-activities-3529000>

ในระลอกยังคงมีการถกเถียงถึงจุดเริ่มต้นและนิยามความหมายของสตรีนิยมในระลอกสามว่าเริ่มต้นจากจุดไหนที่ชัดเจน แต่อาจกล่าวได้ว่าระลอกสามเกิดขึ้นช่วงปลายศตวรรษที่ 20 จนถึงต้นศตวรรษที่ 21 ซึ่งในช่วงนี้เองที่แนวคิดสตรีนิยมได้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในวัฒนธรรมประชานิยม (pop culture) ซึ่งเกิดขึ้นจากหลายเหตุการณ์ เช่น ในปีคริสต์ศักราช 1991 จากกรณีของ Anita Hill ซึ่งเธอได้ตั้งข้อกล่าวหาต่อ Clarence Thomas ผู้ซึ่งถูกเสนอชื่อให้เป็นหนึ่งในสมาชิกวุฒิสภา (Senate) ของศาลสูงสุดในประเทศสหรัฐอเมริกา (Supreme Court) ว่าได้ทำการล่วงละเมิดทางเพศต่อเธอ (sexual Harassment) Hill ได้ให้การต่อหน้าสมาชิกวุฒิสภาที่เป็นคนขาว (white) และผู้ชายทุกคน คำให้การของเธอได้เผยแพร่ทางโทรทัศน์ให้คนทั้งประเทศได้เห็นพร้อมกัน และอีกปัจจัยที่ทำให้ระลอกที่สามเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในกระแสประชานิยมคือวงดนตรีหญิงแนวพังค์ (Punk) ที่มีจุดยืนเรื่องความคิดแบบสตรีนิยมชื่อว่า “Riot grrrl” ซึ่งกลายเป็นกระแสความนิยมต่อคนรุ่นใหม่ในยุคนั้น สิ่งที่น่าสนใจคือการเปลี่ยนจาก women เป็น girl หมายความว่าในระลอกนี้เองแนวคิดสตรีนิยมไม่ได้มีเพียงผู้ใหญ่ที่ออกมาเรียกร้องเหมือนระลอกที่หนึ่งและสองอีกต่อไป อีกทั้งยังมีนักวิชาการที่สำคัญสองคนได้เสนอความคิดเกี่ยวกับปัญหาเรื่องเพศและสตรีนิมนั้นคือ Kimberlé Crenshaw และ Judith Butler แนวคิดของทั้งสองคนได้มีการเรียกร้องถึงกลุ่มคนข้ามเพศด้วยเช่นกัน (transgender)⁵

ความเคลื่อนไหวในระลอกที่สามมีลักษณะของความเป็นขบถ (rebellion) และมีการเรียกร้องและต่อต้านเรื่องวัฒนธรรมการข่มขืนอย่างจริงจัง (rape culture) อีกทั้งยังมุ่งเน้นไปที่การเรียกร้องให้ผู้หญิงได้เข้าไปมีส่วนร่วมกับอำนาจทางการเมืองมากขึ้นกว่าเดิม เช่น การนั่งในตำแหน่งวุฒิสภาหรือการเป็นคณะลูกขุนของศาลสูงสุดในอเมริกา และในระลอกนี้ได้มีการหยิบประเด็นเรื่องสิทธิของกลุ่มคนข้ามเพศออกมาพูดอย่างจริงจัง⁶ ซึ่งเป็นสิ่งที่ระลอกก่อน ๆ ไม่ได้มีการพูดถึง นั่นหมายความว่าในช่วงเวลาดังกล่าวไม่เพียงแคสิทธิในเรื่องของความเท่าเทียมเท่านั้นที่ยังคงเป็นการต่อสู้ของแนวคิดสตรีนิยม แต่ยังรวมไปถึงเรื่องสิทธิทางร่างกายและการตัดสินใจในความเป็นปัจเจกอีกด้วย (individuality) เช่น การแสดงออกที่ไม่ได้อยู่ในกฎเกณฑ์ตามขนบของผู้หญิง ความเรียบร้อย การรักษานวลสงวนตัว หน้าที่ของแม่บ้าน การแสดงออกเหล่านี้ได้เปลี่ยนไปอย่างเห็นได้ชัด

2.1.2.4 แนวคิดสตรีนิยมระลอกที่สี่ (fourth-wave feminism)

ระลอกที่สี่เริ่มขึ้นในช่วงประมาณปีคริสต์ศักราช 2012 มีความเชื่อมโยงกับปัจจุบันมากที่สุดและความเคลื่อนไหวไม่ได้จำกัดอยู่แค่การประท้วงตามถนนแต่ยังรวมไปถึงโลกออนไลน์ซึ่งกลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของมนุษย์นั่นคือสื่อออนไลน์ (Social Media) เช่น

⁵ Vox, the waves of feminism, and why people keep fighting over them, explained, accessed from <https://www.vox.com/2018/3/20/16955588/feminism-waves-explained-first-second-third-fourth>

⁶ Feminism in India, A brief History of the third wave of Feminism, accessed from <https://feminisminindia.com/2018/04/27/brief-summary-third-wave-of-feminism/>

กระแส “#MeToo” ในทวิตเตอร์ (Twitter) และยังคงมีการเดินขบวนประท้วงเรียกร้องการคุมกำเนิด และทำแท้งเสรี ทั้งยังมีการเดินขบวนที่เรียกว่า “SlutWalks” ซึ่งเป็นการเดินขบวนเรียกร้องถึงสิทธิในการแต่งกายของผู้หญิงและต่อต้านวัฒนธรรมการข่มขืน (Rape culture) เช่นจากข้อกล่าวหาว่า การแต่งตัวโป้เปลือยเป็นเหตุให้ผู้หญิงโดนข่มขืนและคุกคามทางเพศทั้งที่ในความเป็นจริงนั้นเป็นเรื่องของการยับยั้งชั่งใจ และการเรียกร้องต่าง ๆ ยังคงมีมาจนถึงปัจจุบัน

2.1.2.5 อิทธิพลจากข้อมูลทางทางวิทยาศาสตร์ที่ส่งผลต่อแนวคิดเรื่องเพศ

ในส่วนนี้จะแสดงให้เห็นถึงชุดข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ที่เป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลไปยังกรอบแนวคิดชายเป็นใหญ่เนื่องจากสรีระวิทยาและฮอร์โมนที่แตกต่างกันทำให้บทบาทและหน้าที่ของผู้หญิงถูกลดคุณค่าในด้านความเท่าเทียมทางสังคม

2.1.2.6 แนวคิดของศาสนาพุทธและลัทธิขงจื้อ

2.1.2.6.1 แนวคิดของศาสนาพุทธที่ส่งผลต่อเพศหญิง

พุทธศาสนาถือเป็นหนึ่งในสถาบันที่ส่งผลต่อความคิดของคนในประเทศไทยเป็นอย่างมาก อิทธิพลของศาสนาพุทธไม่ได้ส่งผลเพียงแค่ความเชื่อเท่านั้น แต่ยังส่งผลไปถึงวิถีคิดในการใช้ชีวิต อีกทั้งคนไทยบางส่วนยังได้นำศาสนาพุทธไปเป็นส่วนหนึ่งของกฎเกณฑ์ในการใช้ชีวิตอีกด้วย จริงอยู่ที่ว่าศาสนาพุทธเมื่อเข้ามาในประเทศไทยได้มีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับธรรมชาติของคนในพื้นที่ แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ที่จะคำนึงถึงความเหมือนกันของบริบททางสังคมในอินเดียด้วยเช่นกัน นั่นคือการมีทัศนคติในเชิงลบต่อเพศหญิง การถูกกีดกันและความกดดันที่มีต่อเพศหญิงได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในศาสนาพุทธ ถึงแม้หลักคำสอนของพระพุทธเจ้าจะมีเนื้อความที่แสดงถึงความเท่าเทียมทางเพศ การมองมนุษย์ในฐานะเท่าเทียมกัน และสามารถเข้าถึงอรหัตต์ได้เช่นเดียวกัน แต่ในทางปฏิบัติการนำมาใช้ของคนรุ่นหลังและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ มากมาย กลับไม่เอื้อให้ผู้หญิงมากนัก และมองว่าเรือนร่างของผู้หญิงเป็นสิ่งชั่วร้ายทำให้เกิดกิเลส⁷

2.1.2.6.2 แนวคิดของลัทธิขงจื้อต่อเพศหญิง

ขงจื้อเป็นผู้ที่สร้างหลักคิดที่กลายเป็นหนึ่งในรากฐานสำคัญทางวัฒนธรรมของจีนในสมัยโบราณ ด้วยหลักคิดที่ยึดถือประเพณีแบบแผนและการทำตามจารีตของบรรพบุรุษอย่างเคร่งครัด แต่ในขณะเดียวกันหลักคิดของขงจื้อนั้นถือคติผู้ชายเป็นใหญ่ นั่นจึงทำให้ผู้หญิงจีนต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ของจารีตประเพณีอย่างเคร่งครัด และมีการกล่าวถึงบทบาทของผู้หญิงไว้น้อยมาก และเนื่องจากขงจื้อมีแนวความคิดแบบชายเป็นใหญ่และต้องการให้ประชาชนทำตามจารีตประเพณีที่มีมาแต่โบราณทั้งที่ยึดถือระบบครอบครัวเป็นสำคัญ จึงปรากฏคำสอนของขงจื้อที่กล่าวว่า “ผู้ชายเป็นตัวแทนแห่งสวรรค์และเป็นสิ่งที่สูงส่งเหนือกว่าทุกสิ่ง ส่วนผู้หญิงจะต้องยอมเชื่อ

⁷ เรื่องอุไร กุศลาสัย, (รวบรวม แปล และเรียบเรียง), *สตรีในวรรณคดีพุทธศาสนา*, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศสยาม, 2535), หน้า 13.

ฟังผู้ชายและช่วยเขาดำเนินหลักการต่าง ๆ ให้สำเร็จผล ในแง่นี้ผู้หญิงไม่ควรตัดสินใจด้วยตนเอง เมื่อยังเด็กต้องเชื่อฟังบิดาและพี่ชาย เมื่อแต่งงานต้องเชื่อฟังสามี เมื่อสามีตายต้องเชื่อฟังบุตรชาย และไม่ควรแต่งงานเป็นครั้งที่สอง” นอกจากนี้ในช่วงราชวงศ์ถังยังมีหนังสือที่ชื่อว่า “เดือนหญิง” มีชื่อจีนว่า หนึ่งเว่ย (女戒) เป็นวรรณกรรมสอนหญิงเรื่องแรกโดยนักวิชาการสตรีชื่อว่า ปันเจา (班昭) มีชีวิตอยู่ระหว่างปีพุทธศักราชที่ 592-663 เป็นผู้ปฏิบัติตามลัทธิขงจื๊ออย่างเคร่งครัด ส่งผลให้งานเขียนของเธอได้แสดงให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมกันในบางประการของหญิงและชาย เนื่องจากตกอยู่ภายใต้แนวคิดของลัทธิขงจื๊อที่ถือชายเป็นใหญ่ ซึ่งมีเนื้อหาหลักตามแนวทางของขงจื๊อคือบุรุษย่อมดีกว่าสตรีในทุกด้าน สตรีจะต้องอยู่ในแต่แค่หะสถาน สตรีต้องเชื่อฟังบุรุษ และข้อสุดท้ายสตรีต้องใช้ชีวิตเพื่อบุรุษ⁸

2.1.3 แนวคิดสตรีนิยมในทางศิลปะ

ในส่วนนี้จะเป็นการกล่าวถึงความเคลื่อนไหวสำคัญในวงการศิลปะที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของแนวคิดสตรีนิยมจนกลายเป็นหนึ่งในกระแสความเคลื่อนไหวสำคัญและมีศิลปินที่มีชื่อเสียงมากมายที่ตั้งคำถามต่อบทบาทของผู้หญิงในสังคมผ่านผลงานศิลปะหรือเรียกว่า “Feminist Art” และเป็นส่วนที่แสดงให้เห็นถึงการนำเสนอเรื่องราวของผู้หญิงผ่านทัศนคติและมุมมองของผู้หญิงเองไม่ใช่เป็นการมองผ่านสายตาของศิลปินชาย

ความเคลื่อนไหวของศิลปะตามแนวคิดสตรีนิยม (Feminist Art Movement) เกิดขึ้นอย่างจริงจังในช่วงระลอกสองของสตรีนิยมนั้นคือในช่วงประมาณคริสต์ศตวรรษที่ 1960 – 1970 ในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษ มีการจัดตั้งองค์กร Art Worker’s Coalition, Women Artists in Revolution (WAR) and the AIR Gallery เพื่อสำรวจปัญหาในวงการศิลปะและเรียกร้องสิทธิความเท่าเทียมให้กับศิลปินหญิง ไม่เพียงแค่อำนาจของศิลปินหญิงที่เข้ามามีบทบาทต่อวงการศิลปะมากขึ้นเท่านั้นแต่ยังมีการประท้วงต่อพิพิธภัณฑ์ศิลปะที่มีการจัดแสดงผลงานของศิลปินหญิงในจำนวนที่น้อยจนเกินไป เช่นการประท้วง MOMA (Museum of Modern Art) และ the Whitney ในฝั่งแคลิฟอร์เนีย (California) ปีคริสต์ศักราชที่ 1972 จูดี ชิคาโก (Judy Chicago) และ เมเรียนชาปิโร (Meriam Schapiro) ได้ร่วมกันสร้าง the California Institute of the Arts' Feminist Art Program และได้จัดนิทรรศการร่วมกันกับนักศึกษาของพวกเธอ รวมถึงศิลปินในพื้นที่อีกมากกว่า 20 คน⁹ ซึ่งได้มีการจัดการพื้นที่ทรุคโทรมของ Hollywood Mansion ให้กลายเป็นพื้นที่แสดงผลงาน และตั้งชื่อใหม่ว่า “the Womanhouse” ในวันแรกของนิทรรศการอนุญาตให้ผู้หญิงเท่านั้นที่สามารถเข้าไปชมผลงาน และให้ผู้ชมทั้งหมดเข้าชมได้ในวันถัดไป สำหรับกิจกรรมในครั้งนี้สามารถเรียกคนดูได้

⁸ รัตติรัตน์ กุญแจทอง และกนกพร นุ่มทอง, เดือนหญิง: วรรณกรรมสอนสตรีที่เขียนขึ้นภายใต้วัฒนธรรมขงจื๊อ, วารสารจีนคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, Vol. 9 No. 1 (2016): เมษายน-กันยายน 2016

⁹ Judy Chica Research Portal, **Woman house**, accessed from <https://judychicagoportal.org/projects/womanhouse>

เกิน 10,000 คนในช่วงเวลานิทรรศการ นี้แสดงให้เห็นถึงความเคลื่อนไหวของแนวคิดสตรีนิยมต่อบุคลากรในวงการศิลปะที่ไม่เพียงเรียกร้องถึงปัจจัยหลักของแนวคิดนี้ แต่ยังรวมไปถึงการขยายขอบเขตไปยังพื้นที่ของสถานศึกษา (institutional) อีกด้วย ทั้งผลงานที่จัดแสดงยังมีการนำเสนอที่หลากหลาย¹⁰

ด้านการวิจารณ์ มีบทความที่มีความสำคัญต่อการตั้งคำถามที่แสดงให้เห็นเจตจำนงของการเรียกร้องต่อการเพิกเฉยของศิลปินหญิงในประวัติศาสตร์ศิลปะที่ส่วนมากเป็นศิลปินเพศชาย ในปี 1971 Artnews ได้มีการเผยแพร่บทความวิจารณ์ของ Linda Nochlin ในชื่อ “Why have there been no women artist?”¹¹ ซึ่งเป็นบทความที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากเพราะทำให้เกิดการกลับไปทบทวนประวัติศาสตร์ศิลปะและมองเห็นความเคลื่อนไหวของศิลปินหญิงในอดีต และในปีคริสต์ศักราช 1976 Nochlin และ Ann Sutherland Harris ได้จัดนิทรรศการศิลปะสำหรับศิลปินหญิงนานาชาติขึ้นเป็นครั้งแรกในชื่อ “Women Artists: 1550 - 1950”¹²

ในช่วงทศวรรษที่ 80's ยังมีอีกความเคลื่อนไหวที่สำคัญเกิดขึ้นนั่นคือกลุ่ม “Guerilla Girls” ซึ่งเกิดขึ้นในคริสต์ศักราชที่ 1985 ที่นิวยอร์ก (New York City) เป็นการรวมกลุ่มกันของนักเคลื่อนไหวด้านสิทธิสตรีและศิลปิน โดยมีแนวคิดในการเรียกร้องเพื่อความเท่าเทียมกันของมนุษย์ การเหยียดเพศ การเหยียดเชื้อชาติ จริยธรรม การทุจริตทั้งในวงการศิลปะ ภาพยนตร์ วัฒนธรรม ประชานิยมและการเมือง พวกเขาจะปรากฏตัวด้วยหน้ากากลิงกอริลล่าเพื่อปกปิดตัวตนที่แท้จริง ซึ่งทำให้สามารถวิพากษ์วิจารณ์และต่อต้านกับกลุ่มสถาบันที่ทรงอำนาจได้อย่างโจ่งแจ้งมากขึ้น นอกจากการเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับพื้นที่แล้วพวกเขายังมีโปสเตอร์และการขึ้นป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ เพื่อสร้างสารที่ต้องการเรียกร้องต่อสังคม ณ เวลานั้น¹³ ด้วยเอกลักษณ์ที่เด่นชัดทำให้พวกเขาได้กลายเป็นส่วนหนึ่งในแรงขับเคลื่อนของกระแสสตรีนิยมในวงการศิลปะ และยังมีศิลปินอีกมากมายที่ออกมาตรวจสอบและตั้งคำถามต่อสังคม ถึงเรื่องที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงต่อความไม่เท่าเทียมกัน

กล่าวโดยสรุปแล้วศิลปินสตรีนิยม นักวิจารณ์รวมถึงนักประวัติศาสตร์ศิลปะที่สนใจเรื่องของสตรีนิยมต่างเรียกร้องความเท่าเทียมกันของเพศหญิงทั้งในระดับมหภาคและจุลภาคไม่ว่าจะเป็นเรื่องของทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (psychoanalysis) และทฤษฎีหลังสมัยใหม่ (Post-Modern) ซึ่งทำให้เกิดการทบทวนบทบาท หน้าที่ของผู้หญิง ถึงสิทธิในการแสดงออก การล่วงละเมิดทางเพศ ปัญหาเชิงโครงสร้างของระบบชายเป็นใหญ่ที่กดทับเพศหญิง รวมถึงการวิพากษ์วิจารณ์วงการศิลปะทั้งในเรื่อง

¹⁰ Lauren Elkin, **Women House**, 4 May 2018, Art Review, accessed from <https://artreview.com/april-2018-feature-womanhouse/>

¹¹ Stanford Encyclopedia of Philosophy, **Feminist Aesthetic**, accessed from <https://plato.stanford.edu/entries/feminism-aesthetics/>

¹² The Art Story, **Feminist Art**, accessed from <https://www.theartstory.org/movement/feminist-art/history-and-concepts/>

¹³ Guerilla Girls, **Guerilla Girls: Reinventing the “F” word: Feminist**, accessed from <https://www.guerrillagirls.com/our-story>

ของระบบของวงการศิลปะ สุนทรียศาสตร์ สถาบันที่มีอำนาจในการเผยแพร่ความรู้ทางด้านศิลปะ ประวัติศาสตร์ศิลปะ หรือแม้กระทั่งการตั้งคำถามและวิพากษ์วิจารณ์นิยามความหมายของสตรีนิยมเองผ่านวิธีการทางศิลปะหลากหลายแขนง และเรือนร่าง (Body) ของผู้หญิงก็เป็นการแสดงออกที่สำคัญเช่นเดียวกันทั้งการเปลือยเปล่านั้นของศิลปินที่แสดงให้เห็นถึงการเรียกร้องและวิจารณ์การใช้ผู้หญิงเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความใคร่หรืออำนาจของศิลปินชาย โดยเฉพาะในงานศิลปะสื่อการแสดงสด (Performance Art) ซึ่งเป็นรูปแบบงานนำเสนอที่เป็นที่แพร่หลายด้วยการนำเสนอร่างเปลือยเปล่านั้นของศิลปินหรือการแสดงออกด้วยท่าทางที่สื่อถึงประเด็นการโดนกดขี่ของผู้หญิง จึงทำให้การนำเสนอร่างกายของผู้หญิงแสดงให้เห็นถึงพลังและอำนาจด้วยเช่นกัน

2.2 ผลงานศิลปะและศิลปินกรณีศึกษา

2.2.1 The Origin of the world โดย Gustav Courbet

ภาพที่ 2 แสดงภาพ Gustav Courbet

ที่มาภาพ : <https://modertart.blogspot.com/2019/01/gustave-courbet.html>

Jean Désiré Gustave Courbet (1819-1877) ศิลปินชาวฝรั่งเศสที่มีความสำคัญในการสร้างความเปลี่ยนแปลงของผลงานจิตรกรรมในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19 นั่นคือเขาได้เป็นจิตรกรรมคนสำคัญในกลุ่มสำนึกนิยม (Realism) ซึ่งเป็นการสร้างผลงานโดยปฏิเสธวิธีการนำเสนอแบบโรแมนติก (Romanticism) ผลงานของเขามีการนำเสนอภาพทิวทัศน์ ชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนที่แสดงให้เห็นสภาพความเป็นจริงและสังขารตามแนวคิดของลัทธิสำนึกนิยมนั้นเชื่อในความความงามปรากฏอยู่ในทุก ๆ ที่ทำให้การแสดงออกของเขาหลากหลาย ตั้งแต่ภาพหุ่นนิ่ง ชีวิตของสามัญชน จน

ชั้นสูง ความหรุหรา ไปถึงความยากจน และภาพเปลือย¹⁴ ด้วยทักษะฝีมือที่มีความชำนาญทำให้เขาสามารถถ่ายทอดภาพจิตรกรรมออกมาได้เหมือนจริง อีกทั้งเขายังเข้าไปมีส่วนร่วมกับการแสดงออกทางการเมืองด้วยเช่นกัน

ภาพที่ 3 แสดงภาพผลงาน The Origin of the world โดย Gustav Courbet
ที่มาภาพ : https://www.musee-orsay.fr/en/collections/works-in-focus/search/commentaire/commentaire_id/the-origin-of-the-world-3122.html

ผลงานที่เลือกมาศึกษาคือ “The Origin of the world”, 1866 จิตรกรรมสีน้ำมันบนผ้าใบ ขนาด 46 x 55 เซนติเมตร แสดงภาพเครื่องเพศของผู้หญิงที่มีความเหมือนจริงเป็นอย่างมาก รวมถึงรายละเอียดต่าง ๆ ทางกายวิภาคที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถและความใส่ใจต่อรายละเอียดของศิลปิน ผลงานชิ้นนี้ไม่ได้แสดงให้เห็นหน้าของหญิงสาว มีเพียงเครื่องเพศเท่านั้นที่ถูกชูให้เป็นสาระสำคัญของผลงาน เดิมทีผลงานชิ้นนี้ว่าจ้างโดยลูกครึ่งตุรกีอียิปต์ชื่อ Khalil-Bey จากการรวบรวมผลงานเพื่อต้องการยกย่องความงามของรูปร่างผู้หญิงซึ่งเป็นชุดงานสะสมส่วนตัว แต่สุดท้ายผลงานชิ้นนี้ตกไปอยู่ในมือผู้อื่นเนื่องจาก Bey แพ้พนัน ต่อมาผลงานชิ้นนี้ได้กลายเป็นหนึ่งในผลงานสะสมของ the Musée d'Orsay ในปีคริสต์ศักราช 1995 ในช่วงเวลาดังกล่าวผลงานชิ้นนี้ตกอยู่ในมือของนักจิตวิเคราะห์ Jacques Lacan¹⁵

เหตุผลที่ผู้สร้างสรรค์เลือกผลงานชิ้นนี้ประกอบไปด้วยสามปัจจัยด้วยกันนั่นคือ

1) ความน่าสนใจในเทคนิคและวิธีการทางด้านจิตรกรรมไม่ว่าจะเป็นวิธีการเลือกใช้สี องค์ประกอบ และเทคนิคที่ใช้อธิบายภาพอย่างมีความหมาย เนื่องจากผู้สร้างสรรค์

¹⁴ กำจร สุนพงษ์ศรี, ศิลปะสมัยใหม่, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2554) หน้า 16

¹⁵ the Musée d'Orsay, Gustave Courbet ‘The Origin of the world’, from https://www.musee-orsay.fr/en/collections/works-in-focus/search/commentaire/commentaire_id/the-origin-of-the-world-3122.html

สร้างสรรค์ผลงานด้วยเทคนิคจิตรกรรมจึงมีความสนใจการเลือกใช้โทนสีด้วยรูปแบบการนำเสนอแบบ ลัทธิสัญนิยมในผลงานชิ้นนี้ เส้นโค้งเว้าที่แสดงถึงความงามของรูปร่างผู้หญิงได้ถ่ายทอดออกมาอย่าง ชัดเจน

2) ผลงานชิ้นนี้เป็นการนำภาพเครื่องเพศของผู้หญิงมาแสดงให้เห็นในพื้นที่ สาธารณะอย่างโจ่งแจ้งทั้งยังกลายเป็นผลงานที่มีคุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ นั่นคือการสร้างความ คลุมเครือให้กับความเป็นภาพโป๊เปลือย และเป็นภาพผลงานศิลปะที่อธิบายสุนทรียศาสตร์ของเรือน รางผู้หญิง

3) แน่ใจว่าผลงานชิ้นนี้สามารถตีความได้ถึงเรื่อง “Male Gaze” ที่มีต่อผู้หญิง ในสถานะวัตถุทางเรือนร่าง (objective) ประเด็นปัญหานี้เองได้ส่งผลให้ผู้สร้างสรรค์สนใจศึกษา ผลกระทบที่ตามมาของภาพเขียนดังกล่าวที่ถูกศิลปินสายสตรีนิยมวิพากษ์วิจารณ์ทำให้เห็นถึงประเด็น ปัญหาอย่างกลุ่ม Guerilla Girls ได้ตั้งข้อสังเกตไว้ตามเนื้อหาในบทนี้ด้วยเช่นเดียวกัน การแสดงภาพ เครื่องเพศของผู้หญิงผ่านสายตาของผู้ชาย เมื่อเข้าสู่โลกปัจจุบันทำให้บริบทและประเด็นปัญหาของ ภาพเปลี่ยนไป ซึ่งการศึกษาเรื่องผลกระทบนั้นสามารถแตกออกไปได้ทั้งแง่บวกและลบ ในแง่บวก ผลงานชิ้นนี้ได้สร้างแรงกระตุ้นต่อประเด็นปัญหาที่ทำให้คนรุ่นต่อมาศึกษาและทำความเข้าใจถึง คุณค่าทางความงามของศิลปะที่ไม่จำเป็นต้องเป็นภาพตามขนบของสถาบัน ทั้งยังถือเป็นผลงานที่มี ความสำคัญต่อประวัติศาสตร์ศิลปะอีกด้วย ทั้งนี้ในแง่ลบนั้นผลกระทบของการวาดภาพเปลือยคือการ กระตุ้นความรู้สึกที่รุนแรงต่อภาพจนอาจเป็นเหตุให้ผู้ชมมองข้ามเนื้อหาสาระที่แท้จริงของผลงาน ความน่าสนใจอีกหนึ่งประการของผลงานชิ้นนี้คือการมีปฏิสัมพันธ์กับชิ้นงานของทั้ง ศิลปินหรือผู้ชมอย่างเหตุการณ์ในวันที่ 29 พฤษภาคม ปีคริสต์ศักราช 2016 ได้มีศิลปินศิลปะสื่อการ แสดงสด (Performance Art) ชื่อ Deborah de Robertis ในชุดเดรสสีทองเข้ามาในพิพิธภัณฑ์ โดยไม่ได้รับอนุญาตและเริ่มทำการเปิดเครื่องเพศของเธอหน้าผลงานชิ้นนี้โดยยังมีผู้ชมอยู่ในห้อง แสดงผลงาน¹⁶ นี้แสดงให้เห็นถึงแรงขับเคลื่อนของผลงานศิลปะภาพเปลือย (Nude) ซึ่งเปิดพื้นที่ให้ เกิดคำถามและการถกเถียงถึงประเด็นปัญหาต่าง ๆ มากมาย

¹⁶ Benjamin Sutto, *Artist Enacts ‘Origin of the World’ at the Musée d’Orsay, and, yes, tha’s mean what you think*, (Artnet News: June 5 2014), accessed 2021, accessed from <https://news.artnet.com/art-world/artist-enacts-origin-of-the-world-at-musee-dorsay-and-yes-that-means-what-you-think-35011>

2.2.2 Interior Scroll โดย Carolee Schneemann

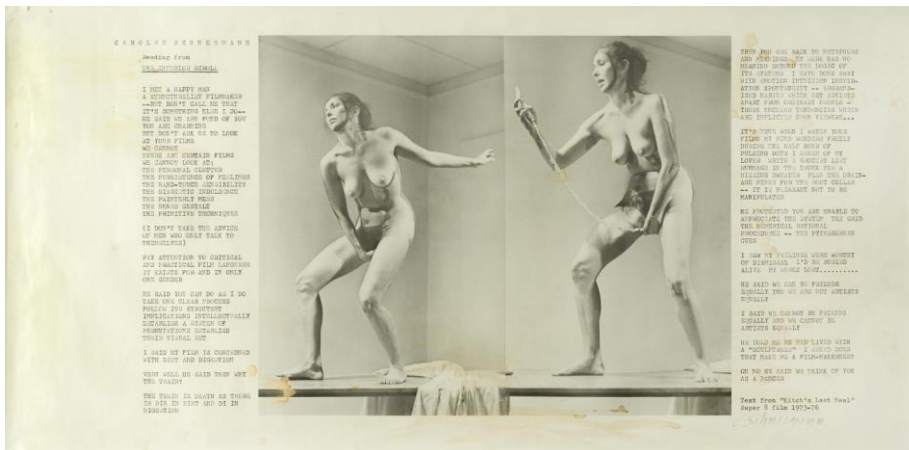

ภาพที่ 4 แสดงภาพ Carolee Schneemann

ที่มาภาพ : <https://www.theartstory.org/artist/schneemann-carolee/>

Carolee Schneemann (1939-2019) ศิลปินชาวอเมริกา เธอเรียนจบปริญญาตรีด้านกวีและปรัชญาจาก Brad Collage และจบปริญญาโทด้านจิตรศิลป์จาก University of Illinois เธอเรียกตัวเองว่าเป็นจิตรกร และผลงานอื่น ๆ เป็นการทดลองและขยายของเขตของผืนผ้าใบ Schneemann ได้สร้างผลงานที่มีชื่อเสียงและเป็นหนึ่งในศิลปินที่มีการแสดงออกถึงข้อเรียกร้องของความเท่าเทียมตามแนวคิดสตรีนิยมในช่วงระลอกที่สองของความเคลื่อนไหวด้านสตรีนิยม เธอยังได้สร้างผลงานไว้หลากหลายรูปแบบนอกเหนือจากผลงานจิตรกรรม เช่น ศิลปะสื่อการแสดงสดและแฮพเพนนิ่งอาร์ต (Happening Art)¹⁷ ประเด็นที่เธอสนใจคือเรื่องของเรือนร่างของผู้หญิง เรื่องเพศและความสัมพันธ์ของร่างกาย ความอิสระ วัฒนธรรมและประเด็นเรื่องความโป๊เปลือย (nudity) ตามคติของสังคมด้วยการแหกกฎของทอศิลป์ ด้วยผลงานศิลปะสื่อการแสดงสดที่ใช้ร่างกายเปลือยเปล่าให้เป็นส่วนหนึ่งของผลงาน เธอเป็นหนึ่งในศิลปินที่ได้เป็นแรงบันดาลใจให้กับศิลปินที่สร้างสรรค์ผลงานตามแนวคิดสตรีนิยมด้วยเช่นกัน

¹⁷ Wikipedia, Carolee Schneemann, from https://en.wikipedia.org/wiki/Carolee_Schneemann

ภาพที่ 5 ภาพแสดงส่วนหนึ่งของผลงาน Interior Scroll โดย Carolee Schneemann
ที่มาภาพ : <https://www.tate.org.uk/art/artworks/schneemann-interior-scroll-p13282>

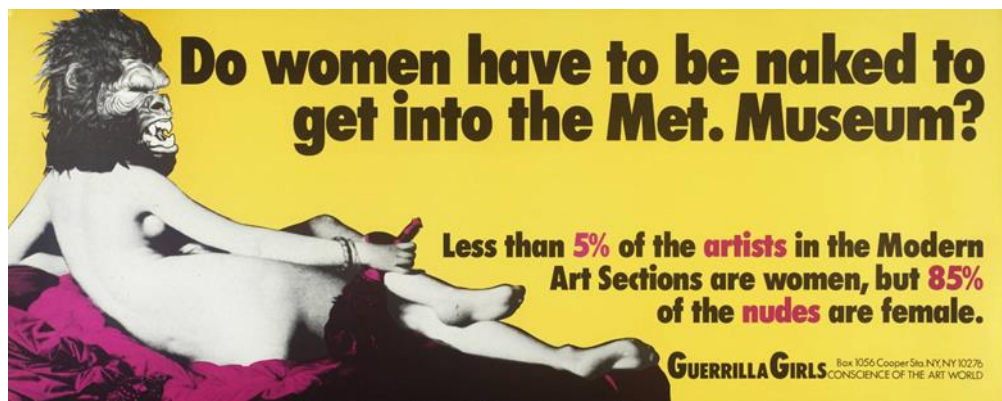
ผลงานที่ผู้สร้างสรรค์เลือกมาศึกษาคือ Interior Scroll, 1975 ศิลปะสื่อการแสดงสด เริ่มต้นจากการที่เธอถอดเสื้อผ้าในห้องนิทรรศการจากนั้นจึงประกาศต่อผู้ชมว่าเธอจะอ่านหนังสือที่เธอเขียนชื่อ Cezanne, She was a Great Artist ซึ่งได้ตีพิมพ์ในปีถัดไป ต่อมาเธอได้วาดเส้นสีดำบนใบหน้าและร่างกาย ต่อจากนั้นเธอได้ดึงแผ่นกระดาษแผ่นยาวออกจากเครื่องเพศของเธอและอ่านข้อความที่ปรากฏออกมาซึ่งเป็นข้อความที่มาจากภาพยนตร์ทั้ง 8 เรื่องที่เธอเป็นคนถ่ายทำตั้งแต่ปี 1973 โดยในข้อความได้มีการแสดงออกการต่อต้านคติของผู้หญิงตามขนบประเพณีในแบบฉบับของผู้ชาย และข้อความอื่น ๆ เธอจบการแสดงด้วยการสาดน้ำผลไม้ ฉี่ และกาแฟลงบนข้อความและสีที่ปรากฏบนกระดาษเริ่มจากหายไปตามเวลา¹⁸

เหตุผลที่ผู้สร้างสรรค์เลือกผลงานชิ้นนี้นั้นคือวิธีการนำเสนอผลงานที่ใช้ร่างกายของเพศหญิงและเครื่องเพศซึ่งเป็นร่างกายของศิลปินเองเพื่อเรียกร้องถึงความเท่าเทียมกันตามแนวคิดสตรีนิยมอย่างทรงพลังและทำให้เห็นว่าภาพของร่างกายที่เปลือยเปล่าสามารถสร้างแรงกระเพื่อมทางสังคมในแง่ประเด็นปัญหาและแนวคิดบางอย่างได้เช่นกันทั้งยังทรงพลังเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังได้เห็นวิธีการนำเสนอภาพเปลือยในมิติอื่นส่งผลให้การเลือกผลงานชิ้นนี้มาศึกษาช่วยให้ผู้สร้างสรรค์ได้พัฒนาผลงานของตนเองและมองเห็นจุดที่เป็นปัญหาของผลงานได้ แม้ผลงานของผู้สร้างสรรค์จะใช้วิธีการทางจิตรกรรมเป็นสื่อในการส่งสารไปถึงผู้ชมแต่การศึกษาผลงานศิลปะสื่อการแสดงสดชิ้นนี้ช่วยให้ทำให้เห็นแรงปะทะของการนำเสนอภาพของความเปลือยโดยที่ยังคงเนื้อหาของการเรียกร้องสิทธิสตรีได้เป็นอย่างดี

¹⁸ Elizabeth Manchester, Carolee Schneemann Interior Scroll 1975, Tate Modern, <https://www.tate.org.uk/art/artworks/schneemann-interior-scroll-p13282>

2.2.3 Do Women Have to Be Naked to Get into the Met. Museum? 1989

โดย Guerilla Girls

ภาพที่ 6 แสดงภาพป้ายโฆษณา ผลงานโดย Guerilla Girls
ที่มาภาพ : www.guerillagirls.com

เป็นผลงานที่กลุ่มศิลปินกลอริลล่าสร้างเป็นป้ายโฆษณาขนาดใหญ่และยังมีโปสเตอร์ที่ติดตามพื้นที่สาธารณะ อีกทั้งผลงานยังมีการสร้างใหม่ขึ้นเรื่อย ๆ ผลงานชิ้นนี้เป็นอีกหนึ่งผลงานที่วิพากษ์วิจารณ์วงการศิลปะและพิพิธภัณฑ์ศิลปะเกี่ยวกับความเท่าเทียมของผู้หญิงในโลกศิลปะ ด้วยวิธีการที่ศิลปินเข้าไปนับจำนวนผลงานศิลปะภาพเปลือยใน The Metropolitan Museum of Art เปรียบเทียบกับจำนวนศิลปินหญิงที่มีโอกาสได้แสดงในพิพิธภัณฑ์ ซึ่งจำนวนนั้นมีความต่างกันอย่างชัดเจน ทั้งยังเป็นการตั้งคำถามถึงอำนาจของสถาบันทางศิลปะ ผลงานปรากฏภาพร่างกายของหญิงสาวจากผลงาน Grande Odalisque วาดโดย ศิลปินชาวฝรั่งเศส Jean-Auguste-Dominique จากปี 1814 ดังปรากฏในภาพที่ 6 โดยนำมาตัดแปลงให้มีหัวท่อนบนเป็นกลอริลล่าซึ่งเป็นสัญลักษณ์สำคัญของกลุ่ม และยังมี การเปรียบเทียบตัวเลขสัดส่วนผลงานภาพเปลือย กับศิลปินหญิงตามความเป็นจริงให้เห็นอีกด้วย¹⁹

¹⁹ Museum of Equality and Difference, *Guerrilla Girls*, from: <https://moed.online/exhibition/moed-x-guerilla-girls/>

ภาพที่ 7 แสดงภาพผลงาน Grande Odalisque โดย Jean-Auguste-Dominique

ที่มาภาพ : <https://smarthistory.org/painting-colonial-culture-ingress-la-grande-odalisque/>

เหตุผลที่ผู้สร้างสรรค์เลือกผลงานชิ้นนี้เนื่องจากการนำเสนอที่มีความน่าสนใจและเป็นการแสดงออกที่ตรงไปตรงมาและมีผลต่อวงการศิลปะในช่วงนั้นอย่างจริงจัง และผลงานยังมีการหยิบยืมผลงานจิตรกรรมภาพเปลือยที่มีชื่อเสียงในประวัติศาสตร์ศิลป์มาเป็นต้นแบบและทำการดัดแปลงให้เข้ากับสารที่ต้องการจะสื่อได้อย่างลงตัว อีกทั้งองค์ประกอบอื่นเช่นข้อความที่เป็นสาระสำคัญของผลงานยังสร้างแรงปะทะได้อย่างทรงพลังอีกด้วย ซึ่งผลงานชิ้นนี้เป็นอีกมิติหนึ่งที่ทำให้ผู้สร้างสรรค์มองเห็นถึงการหยิบยืมความงามของร่างกายผู้หญิงมาเป็นสัญลักษณ์ในการเรียกร้อง เส้นแวงโค้งอันสวยงามของผู้หญิงที่แสดงถึงความอ่อนโยนแต่มีหัวเป็นลิงกลอริลล่าที่แสดงถึงอารมณ์โกรธเป็นการผสมผสานที่มีความลงตัวทั้งยังสามารถวิจารณ์ได้ถึงโครงสร้างของศิลปะในระบบบชายเป็นใหญ่ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งผลงานชิ้นนี้ยังสามารถเข้าไปอยู่ในกระแสมหาชนได้อย่างง่ายดาย

บทที่ 3 กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

3.1 การศึกษาข้อมูลในการสร้างสรรค์ผลงาน

ในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ภายใต้หัวข้อ “อำนาจแห่งสตรี” ผู้สร้างสรรค์ได้ศึกษาถึงทฤษฎีที่มีความเกี่ยวข้องกับแนวคิดสตรีนิยม ทั้งในด้านนิยามความหมาย ความเป็นมา รวมถึงการแสดงออกและเคลื่อนไหวของนักสตรีนิยมในช่วงตั้งแต่การเข้าสู่ยุคสมัยใหม่จนมาถึง บทบาทของสตรีนิยมในปัจจุบัน ทั้งในมุมมองแบบพุทธศาสนา แบบลัทธิขงจื้อ แบบตามหลักวิทยาศาสตร์ เพื่อให้เห็นมิติ แง่มุมที่หลากหลาย อีกทั้งยังศึกษาแนวคิดสตรีนิยมที่มีบทบาทต่อวงการศิลปะ โดยได้หยิบยกเอาศิลปินกรณีศึกษาทั้งที่เป็นผู้ชายมองผู้หญิง และผู้หญิงมองผู้หญิงด้วยตนเอง เพื่อให้เห็นภาพของการแสดงออกทางศิลปะที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

3.2 ขั้นตอนการประมวลความคิด

ในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ภายใต้หัวข้อ “อำนาจแห่งสตรี” เป็นการนำเสนอความงามของสตรีระหึงสาวที่เปลือยกายอวดเรือนร่าง อันได้รับแรงบันดาลใจมาจากเรื่องเล่าตามประวัติศาสตร์ หรือตำนานนิทานปรัมปรา ที่กล่าวถึงวีรกรรม ความภาคภูมิใจในตัวผู้หญิง ในขั้นตอนนี้ผู้สร้างสรรค์ได้ศึกษาข้อมูลของผู้หญิงที่จะมาใช้เป็นต้นความคิด เพื่อให้ทราบถึงรายละเอียดให้ได้มากที่สุด ก่อนจะนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์ตามทัศนะของผู้สร้างสรรค์ แล้วสังเคราะห์ข้อมูลแปลงเป็นสัญลักษณ์ต่าง ๆ แล้วจึงจัดวางองค์ประกอบลงในภาพร่างผลงาน

3.3 กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานชุดวิทยานิพนธ์

ในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ภายใต้หัวข้อ “อำนาจแห่งสตรี” ประกอบไปด้วยผลงานทั้งสิ้น 4 ชิ้น โดยผลงานแต่ละชิ้นจะมีสตรีเป็นองค์ประกอบหลักของงาน แต่ส่วนประกอบรองและการจัดวางองค์ประกอบจะแตกต่างกันออกไปตามแนวคิดที่ต้องการนำเสนอของผลงาน ซึ่งกระบวนการสร้างสรรค์มีดังต่อไปนี้

3.3.1 นำข้อมูลผู้หญิงที่เป็นแรงบันดาลใจ หรือต้นเรื่องในการสร้างสรรค์มาสังเคราะห์ และตีความใหม่ตามทัศนะของผู้สร้างสรรค์ เพื่อร่างภาพต้นแบบผลงาน

ภาพที่ 8 แสดงภาพต้นแบบความคิดที่นำมาปรับใช้ในผลงานชุดวิทยานิพนธ์

(ก) ภาพพระแม่ทุรคา

ที่มาภาพ : <http://www.siamganesha.com/pictures/?cat=9>

เข้าถึงเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2564

(ข) ภาพผลงานประติมากรรม “Marianne”

ที่มาภาพ : <http://www.artaujourdhui.info/e15304-entre-liberte-republique-et-france-les-representations-de-marianne-de-1792-a-nos-jours.html>

เข้าถึงเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2564

(ค) ภาพผลงานจิตรกรรม “La Liberté guidant le peuple” โดย Eugène Delacroix

ที่มาภาพ : <https://collections.louvre.fr/en/ark:/53355/cl010065872>

เข้าถึงเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2564

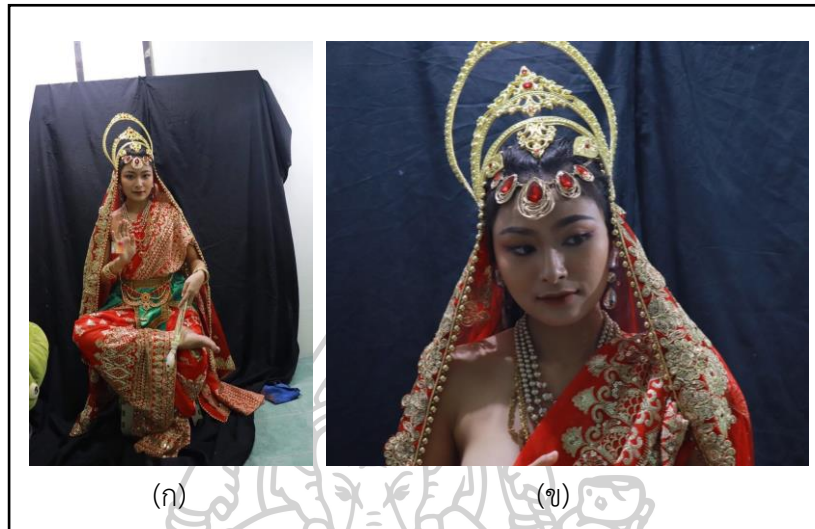
ภาพที่ 9 แสดงการร่างภาพโดยคร่าวด้วยดินสอบนกระดาษ

(ก) ภาพร่างผลงาน

(ข) ภาพร่างผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

(ค) ภาพร่างผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4

3.3.2 สร้างภาพร่างโดยการถ่ายภาพนางแบบแสดงท่าทางสวมบทบาทสมมติ มีการนำเสื้อผ้าเครื่องประดับ มาจัดวางองค์ประกอบภายในภาพ รวมถึงการจัดแสงเพื่อความสมบูรณ์ของภาพ

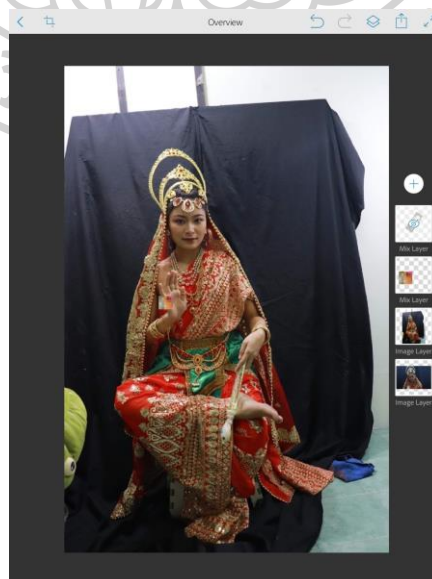

ภาพที่ 10 แสดงภาพการถ่ายภาพต้นแบบ

(ก) ถ่ายภาพท่าทางแบบเต็มตัว โดยมีการให้นางแบบสวมใส่ชุดและเครื่องประดับตามที่ร่างภาพไว้ อีกทั้งยังมีการกำหนดทิศทางของแสง ชัดเน้นให้ภาพมีมิติ

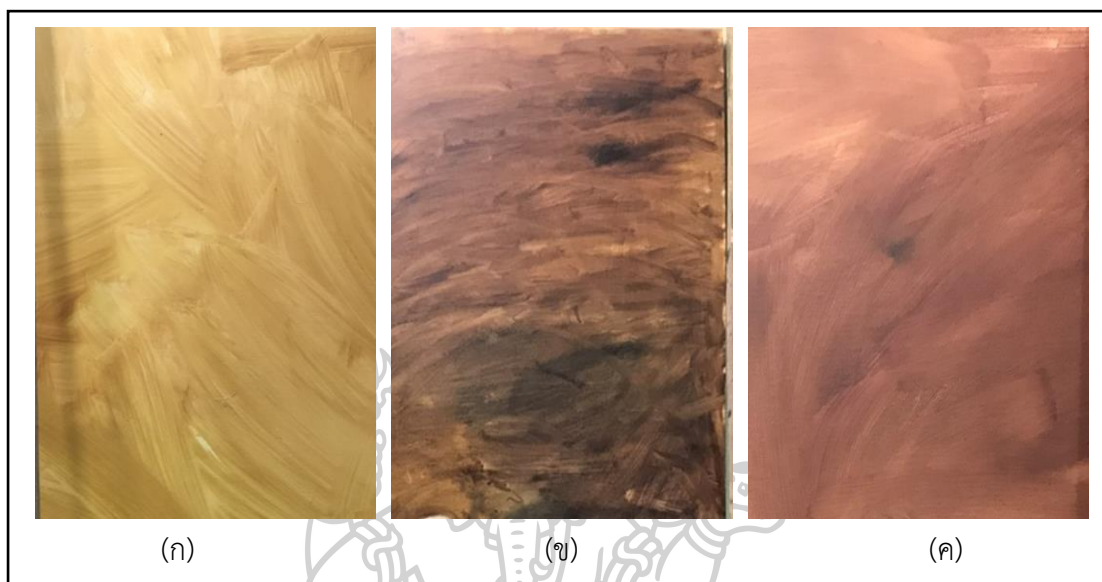
(ข) ถ่ายรายละเอียดการแสดงออกทางสีหน้าของนางแบบ และเครื่องประดับ

3.3.3 นำภาพถ่ายมาตัดต่อ ใส่รายละเอียดในบางส่วนเพิ่มเติม

ภาพที่ 11 แสดงภาพการใช้โปรแกรมตัดต่อเพื่อเสริมรายละเอียดให้กับภาพร่าง

3.3.4 ขั้นตอนการเตรียมพื้นผิวผ้าใบ ด้วยการลงสีพื้นทั่วทั้งภาพด้วยสีน้ำมัน โดยมากจะใช้สีที่อยู่ในกลุ่มโทนร้อน อย่าง Yellow Ochre, Raw Sienna, Burnt Sienna และจัดเป็นสีกลุ่มที่ทำให้คุณสมบัติโปร่งแสง (Transparent) และกึ่งทึบแสง (Semi-Transparent)

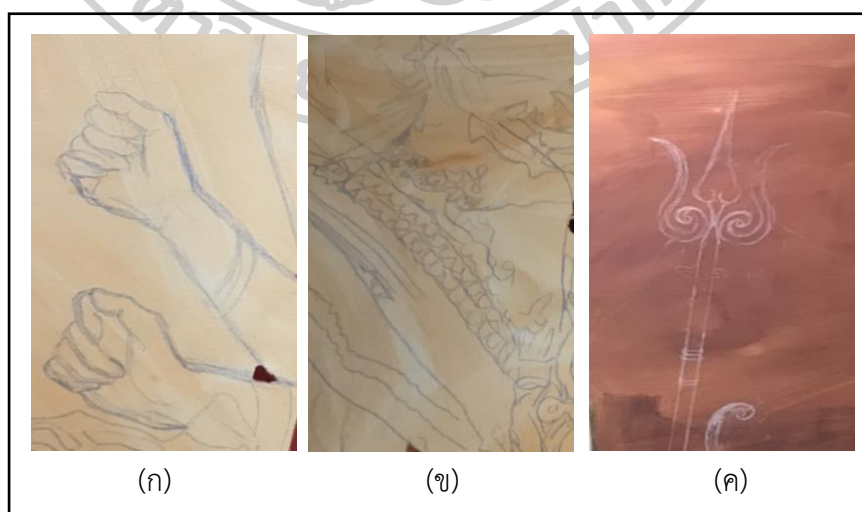
ภาพที่ 12 แสดงขั้นตอนการลงสี เตรียมพื้นผ้าใบ

(ก) การลงสีพื้นด้วยสี Raw Sienna

(ข) การลงสีพื้นชั้นที่ 2 ต่อจากภาพ (ก) ด้วยสี Burnt Amber

(ค) การลงสีพื้นด้วยสี Burnt Sienna

3.3.5 การร่างภาพโครงสร้างผลงานบนเฟรมด้วยดินสอสีไม้

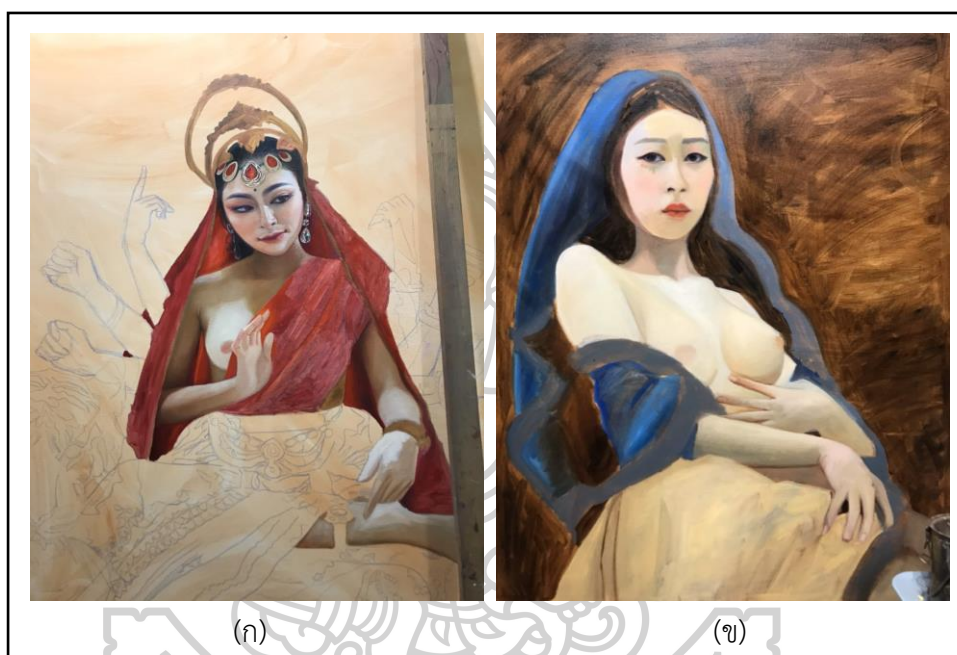
ภาพที่ 13 แสดงการร่างภาพ

(ก) การร่างภาพคนภายในงาน จะพยายามเน้นเรื่องของสัดส่วนโครงสร้างที่ถูกต้องให้เห็นกระดูกและกล้ามเนื้อที่ชัดเจน

(ข) การร่างภาพชุดหรือผ้า จะไม่ได้เน้นรายละเอียดมากนัก เพียงแค่ร่างเพื่อวางตำแหน่งโดยคร่าว อาจมีการปรับเปลี่ยนได้เล็กน้อยในภายหลัง

(ค) การร่างภาพองค์ประกอบในงาน จะเป็นการร่างโดยคร่าวเพื่อกำหนดตำแหน่งภายในภาพ ส่วนรายละเอียดจะเขียนด้วยสีน้ำมันในขั้นตอนต่อ ๆ ไป

3.3.6 ลงสีชั้นแรกด้วยสีน้ำมัน เพื่อกำหนดโทนสีโดยรวมให้เห็นเต็มแผ่นภาพ

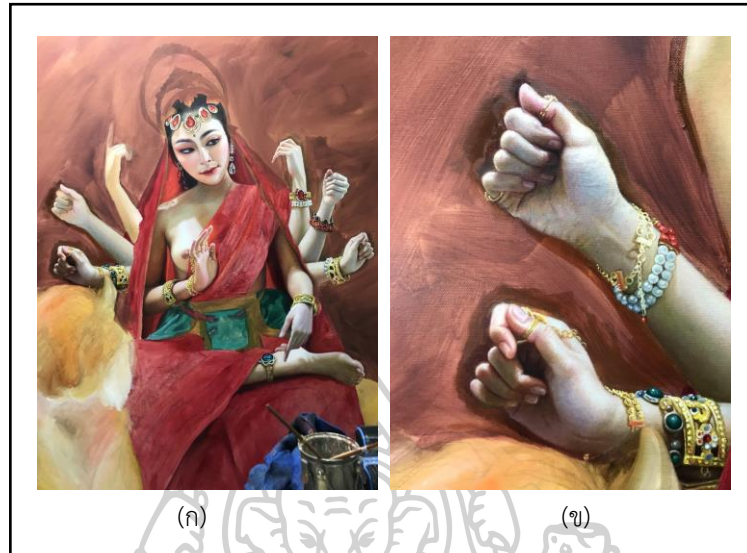

ภาพที่ 14 แสดงการลงสีชั้นแรก

(ก) ลงสีชั้นแรกด้วยการลงสีพื้นของวัตถุนั้น และวางน้ำหนักสี ในผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

(ข) ลงสีชั้นแรกด้วยการลงสีพื้นของวัตถุนั้น และวางน้ำหนักสี

3.3.7 ลงสีชั้นที่สอง ใส่รายละเอียดขององค์ประกอบภายในผลงาน

ภาพที่ 15 แสดงการลงสีชั้นที่สองและใส่รายละเอียดภายในผลงาน

(ก) ลงสีชั้นที่สอง โดยได้มีการเพิ่มรายละเอียดของเครื่องประดับ

(ข) ลงสีชั้นที่สอง โดยมาการเขียนให้เห็นถึงรายละเอียดของกล้ามเนื้อ

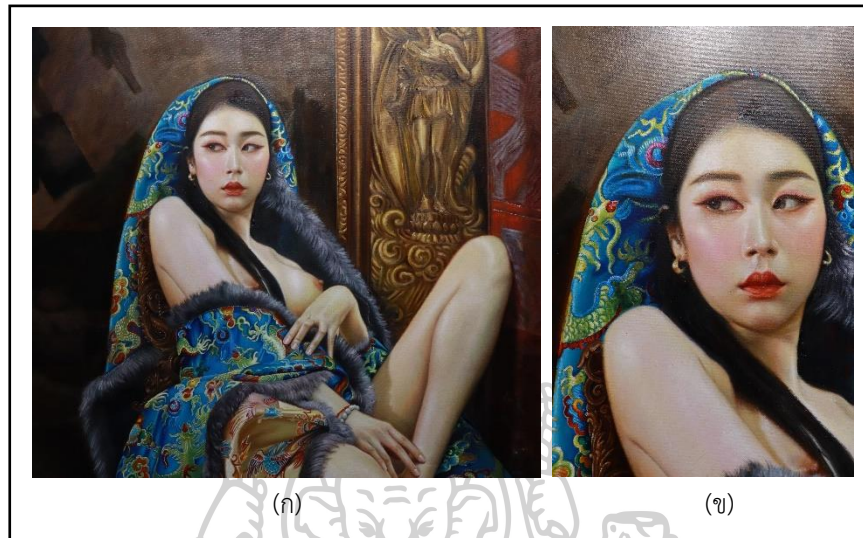

ภาพที่ 16 แสดงการลงสีชั้นที่สองและใส่รายละเอียดภายในผลงาน

(ก) ลงสีชั้นที่สอง โดยได้มีการเพิ่มรายละเอียดของใบหน้า และวางสีลวดลายของผ้าคลุมศีรษะ

(ข) เพิ่มรายละเอียดในส่วนเครื่องประดับศีรษะ และลวดลายผ้า

3.3.7 เก็บรายละเอียดภาพด้วยการเพิ่มน้ำหนักแสงเงา ชัดเน้นให้เห็นความเป็นปริมาตรของรูปทรง

ภาพที่ 17 แสดงการใส่รายละเอียดและการเพิ่มน้ำหนักแสงเงาภายในภาพ

(ก) เก็บรายละเอียดในทุกองค์ประกอบ โดยการเขียนพื้นผิวของแต่ละวัตถุจะมีรายละเอียดของที่แปร่ง ที่จะแสดงผลที่ต่างกันออกไป

(ข) ใส่รายละเอียดของใบหน้า มีการช้เน้นแสงและเงาให้เห็นมวลกล้ามเนื้อที่ชัดเจน

ภาพที่ 18 แสดงการใส่รายละเอียดและการเพิ่มน้ำหนักแสงเงาภายในภาพ

(ก) ในส่วนของการเขียนผ่านนอกจากจะให้ความสำคัญกับลวดลายที่ปรากฏ ยังได้เพิ่มน้ำหนักในส่วนเงาของผ้าที่เกิดการทับซ้อนกัน เพื่อเพิ่มมิติของวัตถุให้ดูสมจริงมากยิ่งขึ้น

(ข) มีการใส่รายละเอียดของพื้นพรมขึ้นในภายหลัง เพื่อให้ภาพรวมของผลงานมีความสมบูรณ์ และจะเห็นได้ว่าพื้นพรมจะมีส่วนที่โดนแสงและอับแสงตัดกันอย่างชัดเจน ชัดเน้นให้งานดูมีความลึกและดูมีมิติมากยิ่งขึ้น

3.3.8 นำเสนอผลงานที่สมบูรณ์

ภาพที่ 19 แสดงภาพตัวอย่างผลงานวิทยานิพนธ์

- (ก) ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1
- (ข) ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2
- (ค) ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3
- (ง) ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4

บทที่ 4

วิเคราะห์การพัฒนาและการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

กระบวนการวิเคราะห์การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมภายใต้หัวข้อ “อำนาจแห่งสตรี” มีรายละเอียดของการวิเคราะห์ด้านกายภาพ เนื้อหา และวิเคราะห์ถึงพัฒนาการในการสร้างสรรค์ โดยจะแบ่งออกเป็นสามช่วงใหญ่ ๆ คือ ช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ซึ่งประกอบไปด้วยผลงานสร้างสรรค์จำนวน 5 ชิ้น, ช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ซึ่งประกอบไปด้วยผลงานสร้างสรรค์จำนวน 4 ชิ้น และช่วงวิทยานิพนธ์ซึ่งประกอบไปด้วยผลงานสร้างสรรค์จำนวน 4 ชิ้น ดังนี้

4.1 วิเคราะห์การพัฒนาและการสร้างสรรค์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1

- 4.1.1 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชิ้นที่ 1
- 4.1.2 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชิ้นที่ 2
- 4.1.3 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชิ้นที่ 3
- 4.1.4 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชิ้นที่ 4
- 4.1.5 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชิ้นที่ 5
- 4.1.6 สรุปผลวิเคราะห์การพัฒนาและการสร้างสรรค์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1

4.2 วิเคราะห์การพัฒนาและการสร้างสรรค์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2

- 4.2.1 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชิ้นที่ 1
- 4.2.2 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชิ้นที่ 2
- 4.2.3 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชิ้นที่ 3
- 4.2.4 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชิ้นที่ 4
- 4.2.5 สรุปผลวิเคราะห์การพัฒนาและการสร้างสรรค์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2

4.3 วิเคราะห์การพัฒนาและการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

- 4.3.1 ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1
- 4.3.2 ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2
- 4.3.3 ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3
- 4.3.4 ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4
- 4.3.5 สรุปผลวิเคราะห์การพัฒนาและการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

4.1 วิเคราะห์การพัฒนาและการสร้างสรรค์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1

การสร้างสรรคผลงานชุดก่อนวิทยานิพนธ์ เป็นช่วงที่ผลงานจะอยู่ในรูปแบบของการทดลอง และค้นหาเทคนิควิธีการ เริ่มตั้งต้นจากการที่ผู้สร้างสรรค์มีความชอบและสนใจในกระบวนการเขียนผลงานจิตรกรรมด้วยสีน้ำมัน โดยเฉพาะการเขียนผิวและเรื้อนร่างของผู้หญิง จึงต้องการที่จะสร้างสรรค์ผลงานโดยมีผู้หญิงที่เปลือยผิวให้เห็นความเป็นเนื้อหนังอย่างชัดเจน แสดงถึงเรื้อนร่างตามแบบอุดมคติในปัจจุบันที่ผู้หญิงมักจะมีหุ่นผอมเพรียว ผิวขาวเนียนละเอียด ละเอียดคมพู่ ใบหน้าเกลี้ยงเกลา ส่วนในด้านเนื้อหา เนื่องจากผลงานมุ่งเน้นไปที่การแสดงให้เห็นถึงเรื้อนร่างของผู้หญิง จึงหยิบยกแง่มุมของการพูดถึงความเ้ายวนทางเพศ ความปรารถนาในความงาม ความลุ่มหลงในมายาคติ โดยในผลงานในช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ประกอบไปด้วยผลงาน 5 ชิ้น ดังนี้

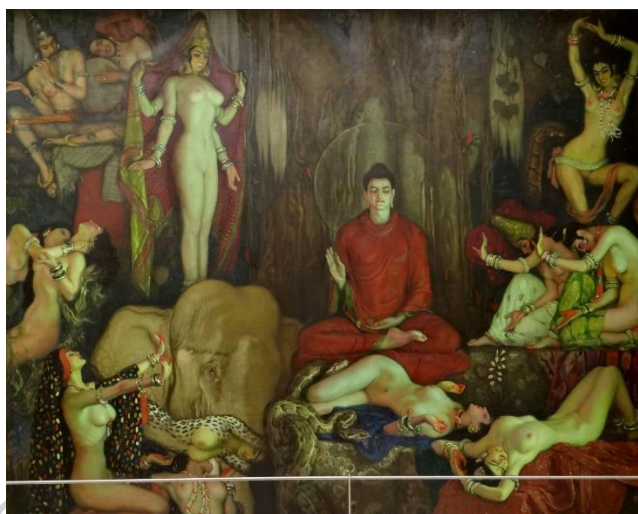
4.1.1 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชิ้นที่ 1

ภาพที่ 20 แสดงภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชิ้นที่ 1

ชื่อภาพ	“Enchant”
ขนาด	150 x 120 เซนติเมตร
เทคนิค	สีน้ำมันบนผ้าใบ
ปี	2563

ผลงาน “Enchant” เป็นผลงานที่ได้หยิบยกเนื้อหาตอนหนึ่งของพุทธประวัติ ความว่า ช่วงก่อนพระพุทธเจ้าจะตรัสรู้ ได้ปรากฏสตรี 3 นาง ซึ่งเป็นธิดามาร อันได้แก่ นางตัณหา นางอรดี และนางราคา นางทั้งสามนุ่งน้อยห่มน้อย เปิดเปลือยเรือนร่าง เต็มยั่วชวนให้เกิดกิเลส เพื่อขัดขวางการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ซึ่งเหตุการณ์ที่ว่านี้ก็มีศิลปินบางคนหยิบยกเอามาเขียนและตีความในแบบของตน หนึ่งในนั้นคือ Eduardo Chicharro y Agüera จิตรกรชาวสเปนผู้วาดภาพผลงาน “The Temptation of Buddha” ซึ่งภายในภาพจะปรากฏพระพุทธเจ้าถูกรายล้อมไปด้วยผู้หญิงเปลือยภายในอิริยาบถต่าง ๆ

ภาพที่ 21 ภาพผลงาน “The Temptation of Buddha”

ที่มาภาพ : <https://id.pinterest.com/pin/589760513694751973/>

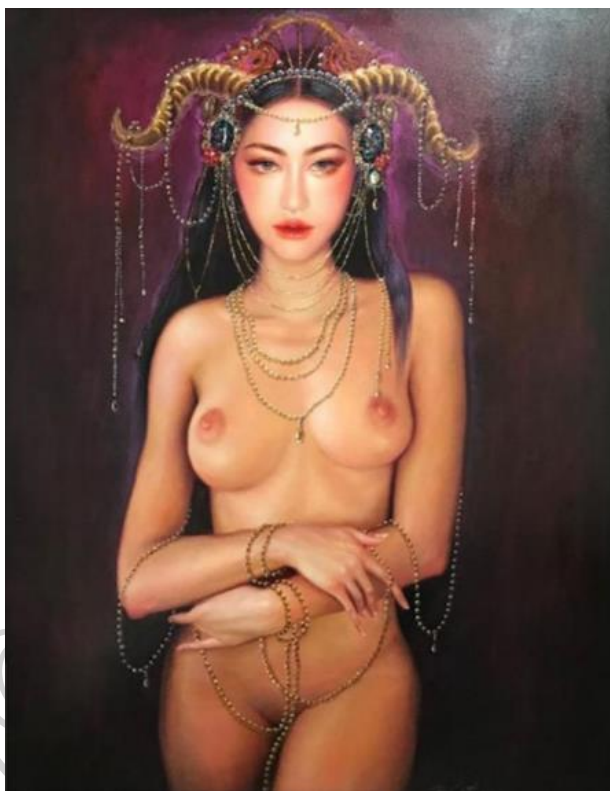
เข้าถึงเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2564

ด้วยเหตุนี้ผู้สร้างสรรค์จึงเขียนผู้หญิง 3 คน อยู่ในอิริยาบถที่แตกต่างกันออกไป โดยผู้หญิงสองคนที่ขนาบข้าง อยู่ในท่าทางการยืนบิดแอ่นลำตัว บนศีรษะปรากฏลักษณะของเขาแพะที่ประดับประดาไปด้วยอัญมณีของมีค่า ก้มหน้าลงเล็กน้อย สายตามองลงต่ำอย่างดูมีความเหนียมอายแต่เฝ้าชวนในที ผู้หญิงตรงกลางเป็นคนเดียวที่มองตรงออกมา อยู่ในท่าทางนอนกลับหัว ขาอ้ากว้าง มือทั้งสองอยู่ในตำแหน่งกลางลำตัว ดูเหมือนกำลังลูบไล้ บนตำแหน่งอวัยวะเพศมีเครื่องประดับวางอยู่ พื้นหลังตรงช่วงกลางภาพ มีลักษณะเป็นซุ้มทางเดินที่ทอดยาวลึกเข้าไป มีแสงไฟสีแดงระเรื่อออกมา

จากภาพที่ปรากฏภายในผลงาน ผู้สร้างสรรค์ต้องการที่จะแสดงให้เห็นถึงความเฝ้าชวนของสตรีเพศ ด้วยรูปลักษณ์ตามแบบอุดมคติของคนในปัจจุบัน ที่มองว่าคนสวยจะต้องเป็นคนที่หุ่นผอมเพรียว เครื่องหน้าเกลี้ยงเกลา ผิวขาวเนียน โดยกำหนดให้ลักษณะการมองของผู้หญิงสองคนด้านข้างที่ยืนขนาบข้างเป็นระยะหน้าสุดของภาพมองลงต่ำ เป็นเหมือนเส้นนำสายตาให้มองไปที่ผู้หญิงตรงกลางที่นอนแอ่นกาย เป็นเส้นตรงพุ่งเข้าไปในภาพซึ่งเป็นระนาบที่อยู่ในระยะถัดไป เมื่อประกอบเข้า

กับการอำหากว้างของผู้หญิงกลางภาพที่หันช่วงกลางลำตัวไปทางซุ้มทางเดินนั้น ประหนึ่งเป็นการเชื้อเชิญให้เข้ามา และเดินเข้าสู่เส้นทางแห่งความลุ่มหลง มัวเมา

4.1.2 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 2

ภาพที่ 22 แสดงภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 2

ชื่อภาพ	“Enchant 2”
ขนาด	100 x 80 เซนติเมตร
เทคนิค	สีน้ำมันบนผ้าใบ
ปี	2563

ผลงาน “Enchant 2” เป็นผลงานที่เกิดจากการคิดต่อยอดจากผลงาน “Enchant” ด้วยการหยิบเรื่องของกิเลสราคะในเพศหญิงมานำเสนอ โดยในผลงานชิ้นนี้เป็นการเขียนผู้หญิงที่อยู่ในอิริยาบถยืนบิดร่างกาย ไขว้ขา ทิ้งสะโพก ไหล่ยกขึ้นเล็กน้อย สองแขนประสานกันช่วงกลางลำตัว บนศีรษะมีการประดับไปด้วยเขาแพะและอัญมณี ใบหน้ามองตรง สายตาเชิญชวน ทั้งนี้เส้นร่างกายโดยรวมเป็นเส้นตรงแนวตั้งที่ดูจะแข็งแรงมั่นคง แต่เส้นที่เกิดจากท่าทาง ทั้งช่วงลาดไหล่ที่เอียง และแขนที่ประสานกัน เกิดเป็นเส้นตรงแนวนอนที่มาลดทอนความแข็งนั้นลงไป ส่งผลให้ภาพเกิดเส้นเว้า เส้นโค้ง ดูย้วยวน อ่อนนุ่ม

เนื่องจากผลงานชิ้นนี้ผู้สร้างสรรค์ต้องการที่จะนำเสนอถึงเรื่องของกิเลส จึงได้เลือกผู้หญิงในวัยแตกสาว ที่สรีระร่างกายมีการเปลี่ยนผ่าน เป็นลักษณะของวัยเจริญพันธุ์ที่พร้อม มาเป็นภาพแทน ซึ่งนอกจากจะเขียนให้ร่างกายมีส่วนเว้าส่วนโค้งชัดเจนแล้วนั้น ก็ยังได้ใส่สัญลักษณ์ในส่วนเครื่องประดับศีรษะ อันได้รับแรงบันดาลใจมาจากการประดับผมของชาวจีน ที่มีสัญลักษณ์การแบ่งเขตแดนของความเป็นเด็กหญิงและหญิงสาวออกจากกัน เมื่ออายุได้ 15 ปีบริบูรณ์ เป็นการประกาศก้องโดยไม่ต้องใช้เสียงว่า เธอผู้นี้เข้าสู่วัยสาวและพร้อมสำหรับการเป็นเจ้าสาวแล้ว ด้วยการเข้าพิธีเกล้าผมปักปิ่น ซึ่งปิ่นที่ว่านี้มีได้หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นไม้ เขาสัตว์ ทอง เงิน โลหะ และอาจประดับด้วยอัญมณีเพื่อเป็นการบ่งบอกฐานะทางสังคมไปด้วยในตัว ผู้สร้างสรรค์จึงออกแบบให้ศีรษะของผู้หญิงภายในภาพเต็มไปด้วยของมีค่าระยระยับ ห้อยระลงมาจากจนถึงช่วงลำตัว

4.1.3 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชิ้นที่ 3

ภาพที่ 23 แสดงภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชิ้นที่ 3

ชื่อภาพ	-
ขนาด	190 x 170 เซนติเมตร
เทคนิค	สีน้ำมันบนผ้าใบ
ปี	2563

ในผลงานชิ้นนี้ ยังคงเป็นการหยิบยกเนื้อหาของธิดามารทั้งสาม เช่นเดียวกับผลงาน “Enchant” และ “Enchant 2” แต่ผู้สร้างสรรค์ต้องการสื่อสารความรู้สึกที่ต่างออกไป ด้วยผลงานทั้งสองก่อนหน้านั้น เป็นการใช้ร่างกายของผู้หญิงให้เป็นเพียงสิ่งแทนของกิเลสนั้น ดูเหมือนจะเป็นการตีกรอบและด้อยค่าเรือนร่างผู้หญิง ว่าเป็นสิ่งไม่ดีและผิดบาปต่อเส้นทางในการมุ่งสู่การตรัสรู้ แต่ผู้สร้างสรรค์เองที่ก็เป็นผู้หญิงเช่นกัน กลับมองว่าเรือนร่างของผู้หญิงไม่ควรถูกมองเช่นนั้น เราไม่ควรที่จะถูกกดทับด้วยอำนาจความเชื่อใดก็ตามที่จะเป็นการทำให้เราไม่เห็นคุณค่าในตนเอง ผลงานชิ้นนี้จึงเป็นการแสดงภาพแทนของผู้หญิงสามคนที่อยู่ในอิริยาบถที่ไม่ได้แสดงออกถึงความเขี้ยววน เขี้ยวชวนดังผู้หญิงในงาน “Enchant” แต่แสดงถึงสายตาที่มีความทำทลาย มีประกายของความขบถปรากฏอยู่ด้วยท่าทางของผู้หญิงที่ยืนเด่นกลางภาพมีการขีดหน้าขึ้นเล็กน้อยทอดสายตามองต่ำออกมา สีหน้ามีแววเย้ยหยัน เช่นเดียวกับผู้หญิงด้านขวาของภาพที่ถึงแม้จะนั่งอยู่ในตำแหน่งที่รองลงมา แต่ท่วงท่าของการยึดเหยียดตัวขึ้น เอียงหน้ามองจ้องออกมาด้วยแววตาที่ดูมีอำนาจ และทำทลายอยู่ในที่ ส่วนผู้หญิงที่อยู่ด้านซ้ายของภาพ แม้จะไม่ได้มองตรงออกมาเช่นเดียวกับสองคนก่อนหน้า แต่ก็แสดงออกถึงท่าทางของความมั่นใจในและภูมิใจในตนเอง อีกทั้งจะเห็นได้ว่าในผลงานชิ้นนี้ผู้สร้างสรรค์มีการเขียนผิวของผู้หญิงให้มีความหลากหลายมากขึ้น ไม่ได้ยึดอยู่กับผิวขาวตามค่านิยมเดียวอีกต่อไป

4.1.4 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 4

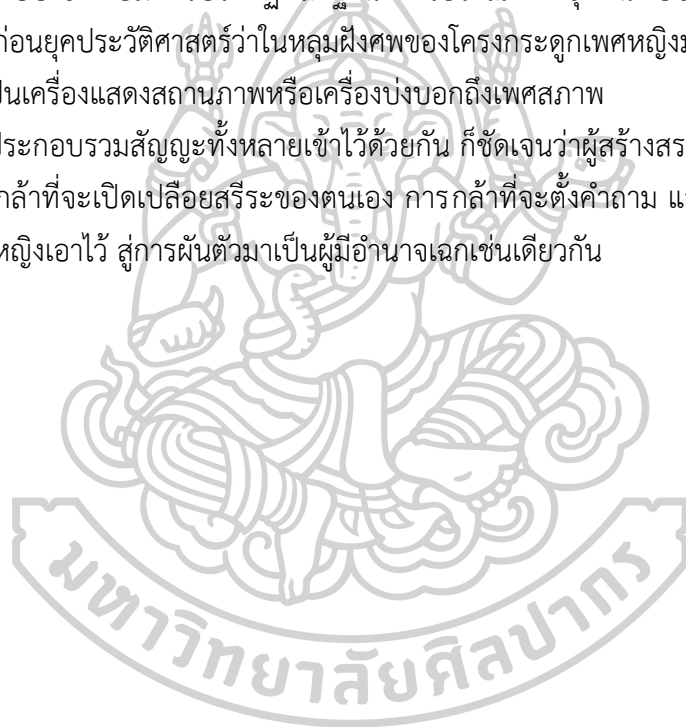
ภาพที่ 24 แสดงภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 4

ชื่อภาพ “Queen Woman”
 ขนาด 180 x 130 เซนติเมตร
 เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ
 ปี 2563

ผลงาน “Queen Woman” เป็นผลงานที่แสดงให้เห็นถึงการขยับทางความคิดในด้านเนื้อหาของผู้สร้างสรรค์ได้อย่างชัดเจน ในแง่ที่ว่าต้องการตั้งคำถามถึงระบบการปกครอง หรือการขึ้นมาเป็นผู้นำของผู้หญิงนั้น ควรเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างเป็นปกติวิสัยหรือไม่ เพราะในยุคปัจจุบันแม้ค่านิยมของความเท่าเทียมทางเพศจะถูกพูดถึงอย่างแพร่หลาย และผู้หญิงก็แสดงให้เห็นแล้วว่าตนก็มีความสามารถเช่นกัน แต่ในทางปฏิบัติผู้หญิงก็ยังโดนกดทับไว้ด้วยรูปแบบความเชื่อเดิม ๆ

ภาพผลงานจึงปรากฏภาพผู้หญิงที่นั่งอยู่ในท่วงท่าเอกเขนก ผ่อนคลายบนเก้าอี้ที่ดูหรูหรา ท่ามกลางทรัพย์สินสมบัติมากมาย และอัญมณีทั้ง 9 หรือ “นพเก้า”²⁰ โดยผู้สร้างสรรค์ได้จัดวางทุกอย่างประกอบไว้อย่างมีความหมายทั้งสิ้น อันสังเกตได้จากท่านั่งของผู้หญิงในภาพที่ดูผ่อนคลายนั้น การวางตำแหน่งขาที่ยกขึ้นอย่างเปิดเปลือยก็ทำให้เกิดเส้นสมมติที่มีลักษณะคล้ายกับเครื่องเพศและกระดูกเชิงกรานของผู้หญิงที่สื่อถึงการให้กำเนิด มือซ้ายถือมงกุฎที่ประดับทับทิมสีแดงอันแสดงถึงความสำเร็จ ลากยศ ไว้ด้วยท่าทางหมิ่นเหม่ดูมีความยั่วล้อ เชิงตั้งคำถามถึงการมีอำนาจ ซึ่งโดยมากมักจะปรากฏว่าเป็นผู้ชายที่ได้เป็นผู้ถือครอง เส้นผมปล่อยสยายยาวอย่างอิสระ บนร่างกายสวมใส่ชุดเครื่องประดับมรกตสีเขียวอันแสดงถึงศรัทธาและความกล้าหาญ ทั้งข้อมือ คอ และสร้อยสังวาล ที่ยาวหย่อนลงมาจนถึงช่วงกลางลำตัว นอกจากนี้รอบตัวยังรายล้อมไปด้วยภาชนะบรรจุภัณฑ์ประเภทหม้อ โถ ไห คนโท ผอบ ซึ่งเคยมีการปรากฏหลักฐานทางโบราณคดีที่ขุดค้นพบซากโครงกระดูกในอารยธรรมโบราณ ก่อนยุคประวัติศาสตร์ว่าในหลุมฝังศพของโครงกระดูกเพศหญิงมักจะฝังหม้อ หรือไห ลงไปด้วย อันเป็นเครื่องแสดงสถานภาพหรือเครื่องบ่งบอกถึงเพศสภาพ

เมื่อประกอบรวมสัญลักษณ์ทั้งหลายเข้าไว้ด้วยกัน ก็ชัดเจนว่าผู้สร้างสรรค์ต้องการที่จะนำเสนอให้เห็นถึงการกล้าที่จะเปิดเปลือยสรีระของตนเอง การกล้าที่จะตั้งคำถาม และการท้าทายซึ่งอำนาจเดิมที่กดทับผู้หญิงเอาไว้ สูการผันตัวมาเป็นผู้มีอำนาจเฉกเช่นเดียวกัน

²⁰ นพรัตน์ หรือ นพเก้า ในสมัยอยุธยา อัญมณีมงคล 9 ชนิดนี้ มีไว้เฉพาะพระมหากษัตริย์ และพระบรมวงศานุวงศ์ เท่านั้น โดยนำมาทำเป็นสังวาลนพรัตน์ และแหวนนพรัตน์ จากจดหมายเหตุของชาวฝรั่งเศสที่เข้ามาในสมัยอยุธยา เช่น มองซิเออร์ เซอวาเลียร์ เดอโชมองต์ ได้บันทึกไว้ว่า สมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงสวมจี้มรกตเพชรพลอยอย่างดี ทุกนิ้วพระหัตถ์ และแหวนที่สำคัญที่พระมหากษัตริย์และข้าราชการชั้นผู้ใหญ่สมัยอยุธยาใช้เป็นเครื่องประกอบเกียรติยศ คือ แหวนนพรัตน์ (มณีขจิต. ศรีสรรพ์อัญมณี. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์แอนด์ พรีนตรีง์ เซ็นเตอร์ จำกัด, 2540)

4.1.5 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 5

ภาพที่ 25 แสดงภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 5

ชื่อภาพ	“Asian Woman”
ขนาด	180 x 100 เซนติเมตร
เทคนิค	สีน้ำมันบนผ้าใบ
ปี	2563

ผลงาน “Asian Woman” เป็นผลงานที่พัฒนาแนวคิดมาจากผลงานก่อนหน้า ในแง่ที่ต้องการสื่อสารถึงความมั่นใจในตนเองของผู้หญิง และการแสดงถึงพลังอำนาจของผู้หญิง โดยภายในผลงานจะปรากฏภาพของผู้หญิงที่ยืนเด่นเป็นองค์ประธานของภาพ แขนงเท้าไว้บนแท่นเบื้องหลังที่ประดับด้วยรูปสลักของสิ่งโตสองตัวหันหน้าเข้าหากันยืนประจันหน้าเข้าหาผู้ชม หน้าเชิดขึ้น องศาการมองของดวงตาจึงอยู่ในลักษณะมองกดลงต่ำ และจ้องตรงมา พร้อมทั้งคิ้วข้างหนึ่งที่ดูเหมือนจะเลิกขึ้น มุมปากยกขึ้นเล็กน้อยก็ยิ่งกึ่งไม่ยิ้ม เมื่อประกอบรวมเข้าด้วยกัน การแสดงออกทางสีหน้าของบุคคลภายในภาพดูเป็นลักษณะของการแสดงออกซึ่งความท้าทาย และตั้งคำถามไปในเวลาเดียวกัน การนำเสนอภาพเปลือยขึ้นนี้จึงต้องการสื่อถึงสิทธิการแสดงออกผ่านร่างกายตนเองของผู้หญิงในสังคมไทย

ตัวประธานทำหน้าที่นำเสนอการเรียกร้องความเท่าเทียมโดยใช้ร่างกาย ท่าทางที่สง่า เข้มแข็งมั่นคง สายตาที่มองจ้องมา เมื่อผู้ชมชมงานก็จะรู้สึกถูกมองจากด้านบน ให้ความรู้สึกความเหนือกว่าของผู้หญิงในงาน เพราะในชีวิตจริงปัญหาผู้หญิงถูกกดขี่ยังมีอยู่ ผู้สร้างสรรค์จึงต้องการให้ผลงานศิลปะเป็นช่องทางหนึ่งที่เป็นกระบอกเสียงของผู้หญิง

4.1.6 สรุปผลวิเคราะห์การพัฒนาและการสร้างสรรค์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1

ผลงานในระยะที่ 1 จากเริ่มที่ผู้สร้างสรรค์สนใจในเรื่องของการเขียนผู้หญิง โดยมีเนื้อหาไปในทางของการให้ผู้หญิงเป็นภาพแทนของกิเลส ดังปรากฏได้ชัดในผลงานชิ้นที่ 1, 2 และ 3 ซึ่งในระหว่างการสร้างสรรค์ผลงานทั้งสามชิ้นนี้ ผู้สร้างสรรค์ได้เกิดมุมมองใหม่ นั่นคือมองว่าเรือนร่างของผู้หญิงแท้จริงแล้วไม่ได้เป็นเพียงสิ่งช่วยกิเลสตามคติความเชื่อที่มีมาแต่เดิม ส่งผลให้ผลงานชิ้นที่ 4 เป็นการแสดงให้เห็นถึงการขึ้นมาเป็นผู้มีอำนาจ แสดงภาพเปลือยที่ก้าวข้ามความเป็นเครื่องช่วยทุกข์ทางเพศ เช่นเดียวกับผลงานชิ้นที่ 5 ที่เป็นการพูดถึงความมั่นใจและพลังอำนาจในตัวผู้หญิง ในด้านกระบวนการวิธีการสร้างสรรค์ ผลงานทั้ง 5 ชิ้น ยังมีการจัดวางองค์ประกอบที่คล้ายคลึงกันอยู่มาก นั่นคือมีผู้หญิงซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักของภาพยืนอยู่ตรงกลางของภาพ เป็นระยะหน้า ในภาพผลงานที่มีผู้หญิงสามคนก็เป็นการจัดวางให้ผู้หญิงอยู่ในระนาบเดียวกัน ทำให้ผลงานไม่มีมิติมากนัก ประกอบกับระยะหลังของภาพที่พยายามจะสร้างมิติลงให้ผลงานดูมีความลึกนั้น ก็ยังทำได้ไม่ดีนัก

4.2 วิเคราะห์การพัฒนาและการสร้างสรรค์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2

จากการสร้างสรรค์ผลงานในช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ผู้สร้างสรรค์ได้เห็นข้อควรพัฒนาและปรับปรุง ทั้งในด้านแนวความคิดและกระบวนการวิธีการสร้างสรรค์ จึงนำมาสู่ผลงานในช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 เป็นช่วงที่ผลงานมีการพัฒนาในเรื่องของเนื้อหาภายในงานมากขึ้น โดยมีแนวคิดในการหยิบยกตำนาน เรื่องเล่า ของสตรีในอดีตที่มีความสำคัญ และยังเป็นที่ถูกพูดถึงในปัจจุบัน มาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานดังจะปรากฏในผลงาน 4 ชิ้น ดังต่อไปนี้

4.2.1 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชิ้นที่ 1

ภาพที่ 26 แสดงภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชิ้นที่ 1

ชื่อภาพ	“สง่างาม”
ขนาด	130 x 180 เซนติเมตร
เทคนิค	สีน้ำมันบนผ้าใบ
ปี	2563

ผลงาน “สง่างาม” เป็นผลงานที่ผู้สร้างสรรค์ได้รับแรงบันดาลใจมาจากภาพผลงานจิตรกรรมสีน้ำมันโดย Jean Auguste Dominique Ingres ผลงานชื่อ “The Source” หรือ La Source ผลงานชิ้นนี้เป็นการเขียนผู้หญิงเปลือยที่ขึ้นชื่อว่าเป็นผลงานที่ดีที่สุดชิ้นหนึ่งในยุคนีโอคลาสสิก ตัวผลงานเป็นการเขียนผู้หญิงยืนแอ่นอก เอี้ยวสะโพก ร่างกายเกิดเส้นเว้าโค้งรับกับอย่างพอเหมาะพอดี

มือทั้งสองประคองเหยือกดินเผาไว้บนไหล่ซ้าย มือขวายกกันเหยือกเทน้ำไหลออกทางปากภาชนะ ทุกองค์ประกอบสอดรับกันเกิดเป็นภาพที่มีความนุ่มนวล ชวนหลงใหลเป็นอย่างยิ่ง แต่สิ่งที่ผู้สร้างสรรค์สนใจในผลงานชิ้นนี้นอกจากความสมบูรณ์ของภาพแล้วนั้น คือการที่ศิลปินได้ยึดสัดส่วนของร่างกายให้เกินจากความเป็นจริงออกไป โดยมีจุดมุ่งหมายให้เห็นเส้นโค้งว่าในการบิดแอ่นลำตัวที่ชัดเจนขึ้น เพื่อให้ผู้ทึ่งภายในภาพงดงามตามแบบอุดมคติ

ภาพที่ 27 แสดงภาพผลงานจิตรกรรม “The Source” โดย Jean Auguste Dominique Ingres
ที่มาภาพ : https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jean_Auguste_Dominique_Ingres_-_The_Source_-_WGA11846.jpg
เข้าถึงเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2564

จากคำว่าความงามตามแบบอุดมคตินี้เอง ทำให้ผู้สร้างสรรค์มองว่าเป็นการตีกรอบความงามให้กับผู้ทึ่ง ว่าการที่จะมีความงามได้ จะต้องเป็นไปตามรูปแบบที่ถูกกำหนดไว้แล้วเท่านั้น เสมือนวัตถุที่ถูกจัดแต่ง ทั้งที่ในความเป็นจริงทุกคนต่างมีความงามในแบบของตนเองที่ต่างกันอย่างชัดเจน เหตุนี้ผลงานชิ้นนี้ผู้สร้างสรรค์จึงเขียนผู้ทึ่งที่มีการแสดงให้เห็นถึงความเป็นธรรมชาติของร่างกายมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการเขียนให้เห็นถึงรายละเอียดของโครงสร้างกระดูก ด้วยท่าทางของผู้ทึ่งที่มีการเอนตัวด้านข้างอิงกับผนังโซฟา ทำให้ช่วงตัวมีการแอ่นโค้ง เห็นถึงช่วงกระดูกซี่โครง โหลมายังช่วงสะโพกที่เห็นกระดูกเชิงกราน ไส้ไปกระดูกสะบ้าเข้า ตลอดจนเท้าที่จิกเกร็งจนเห็นกระดูก เอ็น และ

เส้นเลือด แต่ในขณะที่เดียวกันช่วงหน้าท้องที่โดยปกติจะเขียนให้แบนราบ ในผลงานชิ้นนี้กลับเขียนให้เห็นหน้าท้องที่ค้ำยกลง แสดงให้เห็นถึงความปกติธรรมดาของร่างกายมนุษย์

ทั้งนี้ภายในผลงาน ผู้สร้างสรรคยังได้ใส่สัญลักษณ์ต่าง ๆ เอาไว้ในแต่ละองค์ประกอบของภาพ ทั้งในส่วนของโซฟาสีเงินที่มีความละเอียดประณีตอย่างงานชิ้นสูง มีการใช้ขนกุงมาเป็นสัญลักษณ์ที่ต้องการสื่อถึงความสง่างาม บนโซฟาถูกปูทับไปด้วยขนสัตว์หนานุ่มสีขาวยาวสองชนิดด้วยกันคือ ขนเสื่อและหมี รวมถึงการสวมหัวหมาป่าสีขาว ดังเช่นการที่หัวหน้าชนเผ่า หรือคนสำคัญมักเอามาประดับประดา เป็นหนึ่งในเครื่องมือแสดงอำนาจและบารมี โดยมีฉากหลังเป็นสถาปัตยกรรมสีขาวประดับผลงาน “The Source” เอาไว้ให้เห็นลาง ๆ จากภาพปรากฏในผลงาน รวมทั้งการแสดงออกของสีหน้าผู้หญิงในภาพที่มองจ้องตรงออกมายังผู้ชมอย่างเปิดเผย ราวกับไม่ได้รู้สึกอึดอัดต่อความเปล่าเปลือยของร่างกายที่ไม่ได้เป็นไปตามอุดมคติความงามในปัจจุบันที่จะต้องผอมเพรียว ไม่มีหน้าท้องที่ยังแสดงออกเชิงตั้งคำถามและท้าทายต่อทุกความเชื่อเดิม ทลายกรอบที่ล้อมรอบผู้หญิงเอาไว้ ประจันหน้ากับทุกสิ่งอย่างสง่างาม

4.2.2 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 2

ภาพที่ 28 แสดงภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 2

ชื่อภาพ “เลดี้โกโดวา”

ขนาด 100 x 80 เซนติเมตร

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

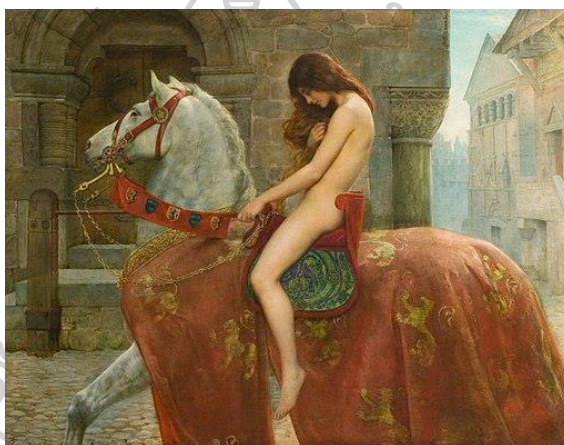
ปี 2563

เป็นผลงานที่ได้แรงบันดาลใจมาจากเรื่องราวของ เลดี้โกโดวา (Lady Godiva) ความว่า สตรีชนชั้นสูงผู้หนึ่ง ลูกขึ้นมาเรียกร้องให้สามีของเธอซึ่งเป็นเจ้าเมืองในขณะนั้นไม่ขึ้นภาษี แต่สามีกลับไม่ยอม อีกทั้งยังทำทนายให้เธอเปลือยผ้าถ้าหากอยากให้เขาลดหย่อนผ่อนปรนให้ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการลดเกียรติและไม่ให้คุณค่าอย่างแท้จริง แต่เธอก็ยังยืนหยัดที่จะต่อสู้ โดยการเปลือยกายและขี่ม้าไปรอบเมือง ชาวเมืองต่างก็ให้ความร่วมมือด้วยการปิดประตู หน้าต่าง เพื่อที่จะไม่มองเธอ ทำให้ในท้ายที่สุดสามีของเธอก็ยอมที่จะไม่เรียกเก็บภาษีแพงขึ้น ซึ่งในภายหลังมีข้อถกเถียงมากมายที่ได้แย้งว่าเหตุการณ์นี้ไม่เคยเกิดขึ้นจริง แต่อย่างไรก็ดีผู้คนมากมายก็ให้ความสนใจ และมองเลดี้โกโดวาในฐานะของสตรีที่ควรค่าแก่การชื่นชม และต่อมาก็ได้มีผลงานศิลปะหลายชิ้นด้วยกันที่ได้หยิบยกเรื่องนี้ขึ้นมาถ่ายทอด ในที่นี้ผู้สร้างสรรค์ได้หยิบผลงานจิตรกรรมของ John Collier และผลงานประติมากรรมโดย

Sir William Reid Dick มาเป็นผลงานต้นแบบในการศึกษาและนำมาพัฒนาเป็นผลงานศิลปะในแบบของผู้สร้างสรรค์

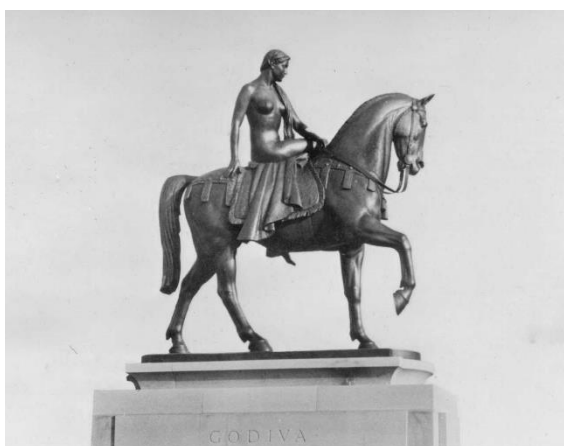
ผลงาน “Lady Godiva” ของทั้งสองศิลปินที่ผู้สร้างสรรค์หยิบยกมานั้นนอกจากจะต่างกันในเรื่องของรูปแบบกระบวนการวิธีในการสร้างแล้ว ยังเป็นการถ่ายทอดอารมณ์ของเลดี้โกโดวาที่ต่างกันออกไปด้วย ดังจะเห็นว่าผลงานของ John Collier ที่ภายในผลงานปรากฏภาพผู้หญิงเปลือยกายปล่อยผมสยายปิดบังร่างกายส่วนอก ก้มหน้า และขี่ม้าอยู่กลางเมือง ให้ความรู้สึกถึงความอภัยของการเปลือยกาย ต่างจากผลงานของ Sir William Reid Dick ที่ผลงานจะปรากฏผู้หญิงนั่งสะพายข้างบนหลังม้า แผ่นหลังเหยียดตรง แอนอกขึ้น ดูมีความมั่นใจและกล้าหาญ แสดงถึงความกล้าที่จะลุกขึ้นมาเรียกร้องและท้าทายต่อความไม่เป็นธรรม

ภาพที่ 29 ผลงานจิตรกรรมสีน้ำมัน “Lady Godiva” โดย John Collier, 1898

ที่มาภาพ : <https://joyofmuseums.com/artists-index/pre-raphaelite-art/lady-godiva-by-john-collier/>

เข้าถึงเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2564

ภาพที่ 30 ผลงานประติมากรรม “Lady Godiva” โดย Sir William Reid Dick, 1949, Coventry
 ที่มาภาพ : <https://www.coventrysociety.org.uk/public-art-in-coventry/self-sacrifice.html>
 เข้าถึงเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2564

จากตำนานทำให้ผู้สร้างสรรค์ได้รับรู้ถึงเรื่องราวอันน่าประทับใจของเลดี้โกโดวา สตรีผู้ว่ายว่าย่องเป็นอย่ง และในทัศนะของผู้สร้างสรรค์เห็นว่าเป็นเรื่องที่น่าภาคภูมิใจ ที่ผู้หญิงเริ่มลุกขึ้นมาเพื่อต่อสู้กับอำนาจหรือความไม่ชอบธรรมที่เกิดขึ้น แม้ว่าสิ่งที่เธอต้องแลกในตอนนั้น คือการต้องฝืนจารีตและธรรมเนียมปฏิบัติที่ขีดเอาไว้เพื่อเป็นกรอบให้กับคนในสังคม ผู้สร้างสรรค์จึงต้องการที่จะนำเสนอเรื่องราวนี้ในรูปแบบใหม่ โดยให้ผู้หญิงไม่ต้องมีท่าที่เหนียมอายต่อการเปลือยนั้น ในอีกทางหนึ่งเพื่อต้องการที่จะสื่อสารว่า ไม่จำเป็นที่จะต้องเกรงกลัวหรืออายต่อสิ่งใด จงมั่นใจและภูมิใจในการยึดหยัด และกล้าที่จะเรียกร้องหรือเผชิญกับทุกความไม่เป็นธรรมในสังคมนี้อย่างถูกต้อง

ผลงานจึงปรากฏภาพหญิงสาวที่นุ่งอยู่บนม้าสีขาว โดยมีพื้นหลังเป็นสถาปัตยกรรมเช่นเดียวกับภาพ “Lady Godiva” โดย John Collier แต่ปรับเปลี่ยนให้เป็นสถาปัตยกรรมแบบทางเอเชีย อีกทั้งท่วงท่าของผู้หญิงก็ได้เปลี่ยนมาเป็นการนั่งแบบหันหน้าตรง ใบหน้าจ้องมองออกมาด้วยสายตาที่แสดงออกถึงความท้าทาย นุ่งอยู่บนม้าที่มุ่งหน้าไปคนละฝั่งกับภาพเดิม นัยหนึ่งเพื่อต้องการที่จะสื่อสารถึงการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย อีกทั้งลักษณะของชนเผงคอค และชนหางม้า ที่พลั่วไปในทิศทางที่ดูจะฝืนกับธรรมชาติกับทิศทางที่ม้ามุ่งหน้าไป ก็เหมือนกับการผันเปลี่ยนของกระแสลม ที่หมายจะต่อต้านความคั่งชินเดิม และไม่โอนอ่อนหรือคล้อยตามต่อสิ่งใดง่าย ๆ

4.2.3 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 3

ภาพที่ 31 แสดงภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 3

ชื่อภาพ

-

ขนาด

160 x 130 เซนติเมตร

เทคนิค

สีน้ำมันบนผ้าใบ

ปี

2563

ผลงานชิ้นนี้ได้รับแรงบันดาลใจมาจากตำนานเล่าขานบทหนึ่งของจีน ที่คนไทยรู้จักกันดีในนาม เจ้าแม่ทับทิม ซึ่งในปัจจุบันเองก็ยังมีข้อถกเถียงถึงความเป็นมาของตำนานนี้ และแบ่งออกเป็นหลายความเชื่อและมีชื่อเรียกที่ต่างกันออกไป ในที่นี้ผู้สร้างสรรค์ได้หยิบยกหนึ่งในความเชื่อของตำนานนี้ที่เรียกขานเจ้าแม่ทับทิมในอีกชื่อว่า “มาจู่” ความว่า เดิมนั้นมาจู่เป็นบุคคลธรรมดาเกิดในครอบครัวที่มีอาชีพค้าขายทางทะเล จนในการเดินเรือครั้งหนึ่งของพี่น้องได้ประสบเข้ากับพายุใหญ่ มาจู่ได้ถอดจิตไปช่วยพี่น้องให้พ้นภัย แต่แม่ที่คิดว่าลูกเป็นลมจึงปลุกมาจู่เสียก่อน ทำให้ไม่สามารถช่วยพี่ชายคนโตได้ ต่อมาในภายหลังมีคณะทูตในยุคราชวงศ์ซ่งเดินเรือไปเกาหลี แต่ระหว่างทางประสบเหตุทำให้เรือเกือบจะล่ม ทันใดนั้นก็ปรากฏผู้หญิงคนหนึ่งมาช่วยถือหางเสือเรือนำพาให้พ้นภัยไปได้ กล่าวกันว่านั่นคือ มาจู่ และยังมีอีกหลายเหตุการณ์ที่ว่าด้วยความสามารถและการให้ความ

ช่วยเหลือ ด้วยเหตุนี้ในกาลต่อ ๆ มาจนปัจจุบัน มาจูได้รับการยกย่อง และกราบไหว้ สักการะ โดยเฉพาะในเรื่องของการการเดินทางเรือและคุ้มครองภัย

ภาพที่ 32 ภาพเขียนเจ้าแม่ทับทิม หรือมาจู (ภาพจากหนังสือ 600 ปี สมุทรยาตราเจิ้งเหอฯ, สำนักพิมพ์มติชน)
ที่มาภาพ : https://www.silpa-mag.com/culture/article_41855
เข้าถึงเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2564

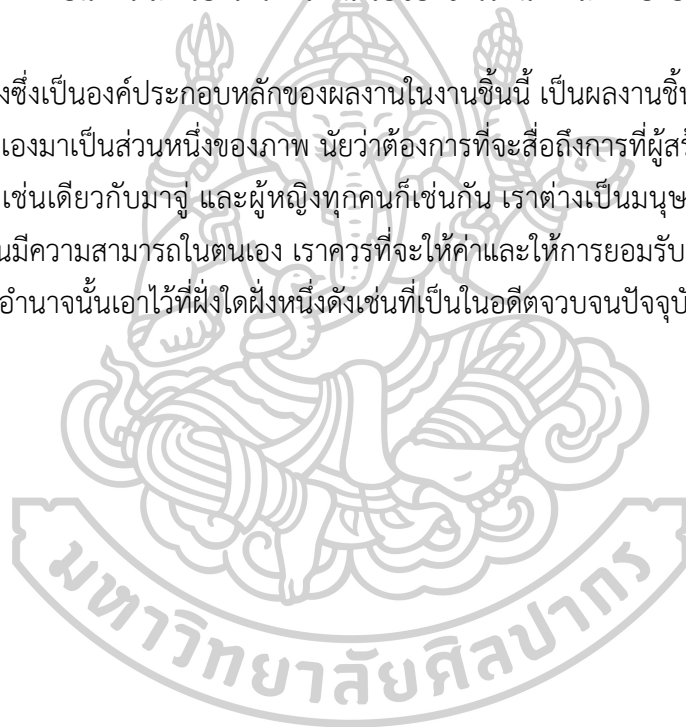
ภาพที่ 33 ภาพเจ้าแม่ทับทิมแกะด้วยไม้ ในศาลเจ้าแม่ทับทิม (สะพานเหลือง)
ที่มาภาพ : https://www.sarakadeelite.com/arts_and_culture/chao-mae-thap-thim-saphan-leuang/
เข้าถึงเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2564

จากตำนานเรื่องของมาจูนั้น ผู้สร้างสรรค์มองว่านี่คือนัยยะหนึ่งที่สำคัญในการที่จะพูดถึงเรื่องของการให้การยอมรับผู้หญิง โดยอย่างยิ่งในยุคนั้นที่ให้ค่าและความสำคัญกับผู้ชายเป็นใหญ่ ยากมากที่จะได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม หรือได้รับการยกย่อง ด้วยตัวของมาจูเองเดิมก็เป็นคนธรรมดาแต่

ด้วยมีความสามารถและยังเป็นผู้สร้างคุณูปการต่าง ๆ ไว้มากมาย จึงมีผู้คนให้ความสนใจและให้ความเคารพอย่างแพร่หลาย

ผลงานชิ้นนี้จึงปรากฏภาพของหญิงสาวที่แสดงสีหน้าแห่งความมั่นใจ นั่งเอนกายอยู่บนเก้าอี้ที่ออกแบบมาให้มีลักษณะคล้ายคลึงกับเรือที่มีหัวเป็นมังกรหันหัวไปทางด้านหลังของภาพ และจะเห็นได้ว่าเท้าของหญิงสาววางอยู่บนท้ายของเรือ หรือในที่นี้ผู้สร้างสรรค์ต้องการสื่อถึง “หางเสือ”²¹ ให้เห็นว่าเธอคือผู้ควบคุมและกำหนดความเป็นไป บนลาดไหล่มีชุดคลุมสีชมพูที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการจะสื่อถึงความเป็นหญิงสาวที่มีเมตตา ซึ่งพ้องไปกับผ้าคลุมที่ห่มรูปสลักเจ้าแม่ทับทิมในศาลเจ้า บนชุดคลุมภายในผลงานปรากฏลวดลายมังกรและนกกระเรียนเหินเวหา และบนนิ้วมือนิ้วยังสวมไว้ด้วยปลอกนิ้ว สองสิ่งนี้เป็นเครื่องแสดงถึงความเป็นชนชั้นผู้นำ อีกทั้งฉากบานพับที่ตั้งตระหง่านอยู่เบื้องหลังของผู้หญิงภายในภาพ เป็นการเล่าเรื่องราวการเดินทางเรือของชาวโพ้นทะเล ที่ต้องประสบกับเหตุเภทภัยต่าง ๆ

ผู้หญิงซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักของผลงานในงานชิ้นนี้ เป็นผลงานชิ้นแรกๆ ที่ผู้สร้างสรรค์ได้ใช้ใบหน้าของตัวเองมาเป็นส่วนหนึ่งของภาพ นับว่าต้องการที่จะสื่อถึงการที่ผู้สร้างสรรค์เองก็เป็นบุคคลธรรมดาทั่วไปเช่นเดียวกับมาจู่ และผู้หญิงทุกคนก็เช่นกัน เราต่างเป็นมนุษย์ธรรมดาด้วยกันทั้งสิ้น และทุกคนล้วนมีความสามารถในตนเอง เราควรที่จะให้ค่าและให้การยอมรับกับทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน มิใช่ผูกติดอำนาจนั้นเอาไว้ที่ฝั่งใดฝั่งหนึ่งดังเช่นที่เป็นในอดีตจวบจนปัจจุบัน

²¹ “หางเสือ” คือ เครื่องถือท้ายเรือ ใช้บังคับทิศทาง

4.2.4 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 4

ภาพที่ 34 แสดงภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 4

ชื่อภาพ -

ขนาด 180 x 100 เซนติเมตร

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ปี 2563

ผลงานชิ้นนี้ยังคงเป็นเรื่องของการหยิบยกเอาเรื่องเล่า และตำนาน ของผู้หญิงที่ได้มีการกล่าวถึงในอดีต โดยในชิ้นนี้ได้รับแรงบันดาลใจมาจาก พระนางจามเทวี ซึ่งเป็นองค์ปฐมกษัตริย์แห่งนครทริภุญไชย อันมีความโดดเด่นในเรื่องความสามารถในการรบ และความกล้าหาญ ซึ่งมีตำนานเล่าขานถึงวีรกรรมสำคัญไว้มากมาย แต่ในที่นี้ผู้สร้างสรรค์ได้หยิบเอาเรื่องตำนานใบพลูเสียบอวัยวะเพศ อันเป็นตำนานกระแสรอง ที่ปรากฏอยู่ในความทรงจำและเรื่องเล่าของชาวลัวะ ถึงเรื่องที่ว่าพระนางจามเทวีสามารถเอาชนะขุนหลวงวิลังคะได้นั้นไม่ได้เกิดจากการรบราต่อสู้กันจนพระนางจามเทวีได้รับชัยชนะ แต่เป็นการออกกลอุบายด้วยวิธีการ “สกปรก” ความว่า “...พระนางจามเทวีเอาใบพลู ‘จีที’ (สอดเข้าไปในอวัยวะเพศหญิง) แล้วเอาใบพลูส่งให้ขุนหลวงวิลังคะกิน ทำให้ปัจจุบันชาวลัวะแทบทุก

หมู่บ้านมีธรรมเนียมว่า ถ้าจะกินใบพลูต้องเด็ดปลายทิ้งเสียก่อน และจะไม่เดินเหยียบน้ำหมาก เพราะถือเป็นเลือดประจำเดือน”²² ถึงอย่างไรก็ดีผู้สร้างสรรค์ไม่ได้ต้องการที่จะกล่าวว่าเรื่องเล่าใดคือเรื่องเล่าที่เป็นจริงมากกว่ากัน แต่เหตุที่หยิบเรื่องนี้มาเนื่องด้วยผู้สร้างสรรค์สนใจในประเด็นของการใช้เลือดประจำเดือน และการที่เลือดประจำเดือนถูกมองว่าเป็นของสกปรก เป็นของต่ำ มาขยายประเด็นเป็นต้นทางแนวความคิด

ภาพที่ 35 แสดงภาพอนุสาวรีย์พระนางจามเทวี จังหวัดลำพูน

ที่มาภาพ : <https://www.lamphun.go.th/>

เข้าถึงเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2564

จากประเด็นเรื่องของการมองเลือดประจำเดือนเป็นของต่ำนั้น ในทางหนึ่งผู้สร้างสรรค์เห็นว่าเป็นการกดทับผู้หญิงไปในตัว ว่าแท้จริงแล้วผู้หญิงไม่ได้มีความสามารถอันใด ทำได้เพียงใช้เล่ห์กลอุบายในการให้ได้มาซึ่งชัยชนะ และความสำเร็จ พ้องไปกับความเชื่อทางศาสนา ที่มองว่าผู้หญิงคือสิ่งแทนของกิเลส อันเห็นได้จากการที่ให้ธิดามารเป็นด่านท้าย ๆ ในการตรัสรู้ อย่างที่ได้กล่าวไปตั้งแต่ในผลงาน “Enchant” อีกทั้งยังมีการตั้งข้อห้ามมากมายเพื่อแบ่งแยกผู้หญิงที่มีประจำเดือนให้ดูเป็นสิ่งผิดปกติ เช่นว่า ห้ามไม่ให้ผู้มีประจำเดือนไปวัด ห้ามประกอบพิธีกรรมทางศาสนา หรือการที่ผู้หญิงโดนปลุกฝังมาให้เชื่อว่าการมีประจำเดือนเป็นเรื่องน่าอาย เช่น เมื่อไปซื้อผ้าอนามัยจะต้องเอากระดาษห่อเอาไว้ไม่ให้คนรู้ หรือเมื่อซื้อแล้วห้ามใส่ผ้าอนามัยรวมกับของกินของใช้อื่น ๆ ทั้งที่ก็จัดเป็นสินค้าอุปโภคและมีการหีบห่อมาอย่างดีแล้วเช่นเดียวกับสินค้าอื่น ซึ่งผู้สร้างสรรค์เห็นต่างออกไป ด้วย

²² พิพัฒน์ กระจ่างจันทร์, บทความ “ตำนานพระนางจามเทวีมี 2 versions : ฤๅจะเป็นโศกนาฏกรรมของตำนานที่ห้ามถกเถียง”, ศิลปวัฒนธรรม ฉบับธันวาคม 2556

มองว่าแท้จริงแล้วการที่ผู้หญิงมีประจำเดือน นั้นคือกลไกหนึ่งทางธรรมชาติของร่างกาย เป็นสิ่งปกติที่เกิดขึ้นได้ ไม่ใช่เรื่องน่าอายหรือเป็นเหตุให้ผู้หญิงต้องโดนกีดกันออกจากวงสังคม หรือสั่งห้ามไม่ให้ผู้หญิงกระทำการใดใด อีกทั้งการมีประจำเดือนของผู้หญิงยังหมายถึงการที่ผู้หญิงคนนั้นถึงพร้อมด้วยความสามารถในการตั้งครรภ์และให้กำเนิดมนุษย์แก่โลกใบนี้

จากตำนานเรื่องพระนางจามเทวีที่เป็นแรงบันดาลใจจนเกิดเป็นแนวความคิดข้างต้น ผู้สร้างสรรค์จึงสร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้โดยให้ผู้หญิงยืนเด่นเป็นสง่าอยู่กลางภาพ ท่วงท่าคล้ายกำลังจะเอื้อมย่าง ไบหน้ามองตรงออกมายังผู้ชมอย่างท้าทาย บนเรือนกายมีผ้าสีขาวที่เปราะเปื้อนสีแดงของเลือด ด้านหลังมีเก้าอี้สีดำเงาดูน่าเกรงขามประดับไปด้วยปีกนกที่กำลังสยายปีก ท่ามกลางพื้นหลังสีแดง ยิ่งส่งให้หญิงสาวมีความแข็งแกร่ง ดุดัน และดูมีอำนาจเหนือสิ่งใด

ผลงานชิ้นนี้ผู้สร้างสรรค์มีการให้รายละเอียดกับการใช้สีแปร่งในการแสดงออกมากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากการที่ในผลงานมีการเคลือบสีอย่างละเอียดละไมในการวาดเรือนร่างของผู้หญิง แต่กลับใช้สีแปร่งที่มีความเด็ดขาด ปาดป้ายอย่างแม่นยำในส่วนที่เหลือของผลงาน เพื่อเพิ่มความรู้สึกถึงอิสระของการปลดปล่อยอย่างแท้จริง สอดคล้องไปกับเนื้อหาที่ต้องการจะนำเสนอ

4.2.5 สรุปผลวิเคราะห์การพัฒนาและการสร้างสรรค์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2

ในการสร้างสรรค์ผลงานในช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 นี้จะเห็นได้ชัดว่า ประเด็นในการให้ความหมายต่อการให้ผู้หญิงเป็นภาพแทนในผลงานได้มีการเปลี่ยนแปลงไป ได้มีการหยิบยกเอาตำนาน และเรื่องเล่า มาขบคิดและตีความใหม่อย่างละเอียดมากยิ่งขึ้น แนวความคิดมีความชัดเจนมากขึ้น ในแง่ที่ว่าต้องการจะแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของผู้หญิง มีการแสดงให้เห็นถึงการตั้งคำถามต่อระบบความเชื่อเดิมที่กดทับผู้หญิงมาเป็นเวลาช้านาน ในด้านกระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงานเองก็มีการพัฒนาการอย่างเห็นได้ชัด ดังจะเห็นได้ว่าผลงานมีการให้ความสำคัญกับการเลือกสีแปร่งในแต่ละรายละเอียดขององค์ประกอบให้เข้ากับความรู้สึกที่ต้องการจะนำเสนอ อีกทั้งในเรื่องของการวางระยะภาพ มีการให้ความสำคัญกับการสร้างมิติลวงภายในงานมากยิ่งขึ้น และการเขียนผู้หญิงซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักของภาพ ก็มีการให้รายละเอียดของกล้ามเนื้อ สัดส่วน และโครงสร้างที่สมบูรณ์ชัดเจนกว่าผลงานช่วงก่อนหน้า รวมถึงการเขียนผิวก็ให้ความรู้สึกถึงเลือดเนื้อที่สมจริงมากยิ่งขึ้นด้วย

4.3 วิเคราะห์การพัฒนาและการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

ผลงานวิทยานิพนธ์ภายใต้หัวข้อ “อำนาจแห่งสตรี” ประกอบไปด้วยผลงานทั้งสิ้น 4 ผลงาน อันเกิดมาจากการพัฒนาทั้งเนื้อหา และวิธีการมาอย่างต่อเนื่อง โดยในผลงานชุดนี้ยังคงเป็นการหยิบยกเรื่องเล่า ตำนาน ของผู้หญิงในอดีตมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน

4.3.1 ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

ภาพที่ 36 แสดงภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

ชื่อภาพ	“ทศกัณฐ์”
ขนาด	180 x 130 เซนติเมตร
เทคนิค	สีน้ำมันบนผ้าใบ
ปี	2564

ผลงานชิ้นนี้ได้รับแรงบันดาลใจมาจาก “พระแม่ทุรคา” ซึ่งเป็นเทวีองค์หนึ่งตามความเชื่อของลัทธิศักติ (*Sāktah*) อันเป็นลัทธิหนึ่งของศาสนาฮินดูที่มีศูนย์กลางทางธรรมเนียมอยู่รอบเพทเจ้าที่เป็นสตรี ซึ่งในประเทศไทยเองก็ได้รับอิทธิพลความเชื่อนี้เข้ามาด้วย โดยเฉพาะผู้หญิงมีการให้ความสำคัญเคารพเทวีองค์นี้กันอย่างแพร่หลาย ในทุกปีจะมีการจัดงานเทศกาลนวราตรี เฉลิมฉลองกันอย่าง

ยิ่งใหญ่ถึง 9 วัน 9 คืนด้วยกัน โดยพระแม่ทุรคาเป็นสัญลักษณ์แห่งพลังอำนาจ ทรงเสื่อหรือสิงโตเป็นภาพนะ²³ โดยมีมือ 8 ข้างถืออาวุธที่แตกต่างกัน อันได้แก่ จักร (กงจักร), ตัลवाल (ดาบ), ปานะ (ศร, ตรีศูล), อาชีรวาท (ยกมือประทานพร), มาลา (ดอกไม้, พวงมาลัย), สังข์ (หอย), คชา (ไม้พลอง) และกมล (บัว)²⁴ ซึ่งตามความเชื่อกล่าวกันว่าพระแม่ทุรคาเป็นเทวีที่ถือกำเนิดมาจากอำนาจของเทพเจ้าทั้งปวงของเหล่าเทพเจ้า เพื่อมาปราบมิหิชาสูร จึงขึ้นชื่อในเรื่องของการสู้รบ พลละกำลัง และความกล้าหาญ

กายภาพของผลงานปรากฏภาพผู้หญิงนั่งอยู่บนเสื่อที่กำลังอยู่ในท่านั่งขาหน้าไขว้พาดไว้ด้วยกัน เสื่อจ้องมองตรงออกมาด้วยสายตาดุดันและทรงอำนาจ ส่วนผู้หญิงกลับเหลือบสายตาดอกไปด้านข้าง ผู้หญิงในภาพสวมชุดสีแดงประดับประดาด้วยลวดลายการปักอย่างประณีต มือทั้งแปดข้างถือของต่างชนิดกัน ท่านี้มีกรยกขาข้างหนึ่งขึ้นพาดเข้าไว้ มีแสงส่องเฉียงมาจากมุมบนด้านขวาของภาพ ชับเน้นให้ถันที่อยู่บริเวณกลางภาพเป็นส่วนที่สว่างสุดของผลงาน

ในการที่ผู้สร้างสรรค์หยิบยกพระแม่ทุรคามาเป็นแรงบันดาลใจ เนื่องจากผู้สร้างสรรค์สนใจประเด็นของการยกย่องผู้หญิงให้มีความสำคัญ ถึงแม้จะในฐานะของการเป็นเทพก็ตาม เพราะนั่นถือเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการให้คุณค่ากับเพศหญิง ด้วยความเชื่อก็เป็นสิ่งที่สามารถหล่อหลอม หรือจูงใจผู้คนให้คล้อยตามได้ และถึงแม้ทุรคาเทวีจะเป็นเทพที่เด่นในเรื่องของความสามารถในการสู้รบ ทำให้รอบกายรายล้อมไปด้วยศาสตราวุธ แต่ผู้สร้างสรรค์ได้จับเน้นถันให้เป็นจุดเด่นของผลงาน ก็เพื่อเน้นย้ำถึงลักษณะของความเป็นเพศหญิง เพื่อสื่อสารว่าผู้หญิงก็มีความสามารถในด้านต่าง ๆ ไม่น้อยเลย

²³ ทรงเสื่อหรือสิงโต ขึ้นอยู่กับความเชื่อ และความชื่นชอบของศิลปินผู้เขียนภาพนั้น หากอ้างอิงจากพื้นที่ความเชื่อ ทรงเสื่อจะพบได้มากในเชื่อของชาวเบงกอล ส่วนทรงสิงโตจะพบได้ในความเชื่อทางเปอร์เซีย

²⁴ สยามคณศ, พระกรทั้ง 8 แห่งพระแม่ทุรคาเทวี เทวีแห่งพลละกำลัง การสู้รบ และความกล้าหาญ, เข้าถึงได้จาก <http://www.siamganesha.com/durga8hands.html> เข้าถึงเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2564

4.3.2 ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

ภาพที่ 37 แสดงภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

ชื่อภาพ	“Neo Marianne”
ขนาด	165 x 115 เซนติเมตร
เทคนิค	สีน้ำมันบนผ้าใบ
ปี	2564

ผลงาน “Neo Marianne” เป็นการพูดถึงผู้หญิงในยุคสมัยใหม่ โดยการใช้คำว่า “Neo” ที่แปลได้ว่า ใหม่ ประกอบกับคำว่า “Marianne” ที่กล่าวถึงสตรีผู้เป็นบุคลาธิษฐานแห่งเสรีภาพ ซึ่งไม่ได้จำกัดไว้ว่าจะต้องเป็นผู้หญิงคนไหน แต่เป็นการกล่าวในเชิงสัญลักษณ์ ผู้สร้างสรรค์จึงใช้คำนี้ในการต้องการที่จะสื่อการเป็นผู้หญิงในยุคสมัยใหม่ ที่มีความกล้าที่จะเผชิญหน้า และลุกขึ้นมาต่อสู้กับอำนาจต่าง ๆ ที่กดทับผู้หญิงเอาไว้ ภายในผลงานมีการสอดแทรกสัญลักษณ์ของการต่อสู้เอาไว้ดังจะเห็น

ได้จาก รูปหล่ออะธีน่า ซึ่งเป็นเทพเจ้าแห่งการสงคราม ความฉลาด และปัญญา อีกทั้งยังกล่าวได้ว่าเป็นพระสหายร่วมทางผู้เฉลียวฉลาดของวีรบุรุษและเทพเจ้าอุปถัมภ์การผจญภัยของวีรบุรุษ นอกจากนี้ก็ยังมีผลงานจิตรกรรมที่เห็นเพียงส่วนเสี้ยวหนึ่งของผลงาน “Liberty Leading the People” หรือที่รู้จักกันดีในนาม “เสรีภาพนำหน้าประชาชน” มาเป็นฉากหลังให้กับผู้หญิงซึ่งเป็นองค์ประธานของภาพ ผู้หญิงอยู่ในท่าทางนั่งหันข้าง มือและเท้ามีอาการจิกเกร็ง สายตาแหลมมองออกไปด้านข้างด้วยแววตาของความไม่ยินยอมในบางสิ่ง บนร่างกายคลุมทับไว้อย่างหมิ่นเหม่ด้วยผ้าสีทองและน้ำเงิน เช่นเดียวกับ สตรีในภาพผลงานเสรีภาพนำหน้าประชาชนที่สวมใส่ชุดสีเหลืองที่ดูจะหลุ่รุ่มเปิดให้เห็นเรือนกายช่วงบน

ภาพที่ 38 แสดงภาพผลงานจิตรกรรม “Liberty Leading the People” โดย Eugène Delacroix
ที่มาภาพ : https://en.wikipedia.org/wiki/Liberty_Leading_the_People
เข้าถึงเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2564

ผลงานชิ้นนี้ เป็นอีกหนึ่งผลงานที่ผู้สร้างสรรค์ได้ใช้ตนเองเป็นแบบในการเขียนผู้หญิงภายในภาพ หลังจากที่ได้ปรากฏไปในผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 3 ซึ่งหยิบเรื่องเล่าของมาจู่ในแง่ที่ว่า เป็นบุคคลธรรมดาที่มีความสามารถและได้รับการยอมรับ ในผลงาน “Neo Marianne” ก็เช่นเดียวกัน นั่นคือผู้สร้างสรรค์เองก็เป็นคนธรรมดาคนหนึ่ง ในสังคมปัจจุบันที่บิดเบี้ยว และยังคงมีความไม่เท่าเทียมเกิดขึ้นในหลายภาคส่วน จึงต้องการที่จะแสดงออกให้เห็นถึงความไม่ยินยอมและต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งใหม่ที่ดีกว่า ซึ่งในการจะลุกขึ้นมาต่อสู้หรือเปลี่ยนแปลงนั้น ในฐานะของผู้หญิงที่ถูกกดทับด้วยระบบสังคมแบบชายเป็นใหญ่มาโดยตลอด ผู้หญิงจะต้องอาศัยความกล้าหาญเป็นอย่างมาก จึงได้นำเอาเทพีอะธีนามาเป็นส่วนหนึ่งของผลงานเพื่อแสดงถึงการต่อสู้โดยผู้หญิง

4.3.3 ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

ภาพที่ 39 แสดงภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

ชื่อภาพ

132 x 90 เซนติเมตร

เทคนิค

สีน้ำมันบนผ้าใบ

ปี

2564

ผลงานชิ้นนี้เป็นผลงานที่ต้องการจะแสดงออกถึงความต้องการที่จะท้าทายต่อกฎเกณฑ์ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อผู้หญิงมาตั้งแต่อดีต ด้วยการส่งผ่านความเชื่อเรื่อยมาจนในปัจจุบัน โดยผู้สร้างสรรค์ได้เขียนภาพผู้หญิงสวมเครื่องประดับบนศีรษะที่ผู้สร้างสรรค์ออกแบบให้มีลักษณะคล้ายกับหมวกเจ็ดดาว²⁵ ตามแบบของชุดจิวจิน บนเรือนกายของผู้หญิงห่มคลุมด้วยชุดสีน้ำเงินและทองไว้ อย่างหมั่นหม่อม ใบหน้าของผู้หญิงภายในภาพหันออกมาจ้องมองผู้ชมด้วยสายตาทำทนายอย่างไม่ยี่หระ เบื้องหลังของผู้หญิงปรากฏฐานและผลงานประติมากรรมที่เห็นเพียงครึ่ง ซึ่งประติมากรรมเทพีอะธีน่า

²⁵ ทรงผมสวมหมวกเจ็ดดาว (戴七星盔) ใช้กับตัวนางเตาหม่าต๋าน แม่ทัพหญิง นักรบหญิง หมวกเจ็ดดาวนี้ คล้ายกับมงกุฎหงส์ เพียงแต่ด้านบนประดับด้วยลูกบอลกำมะหยี่สีเดียวกับชุด เรียงเป็นชั้น ชั้นละ 7 ลูก จึงเรียกว่า หมวกเจ็ดดาว ติดเครื่องประดับแบบเดียวกับทรงผมสวมมงกุฎหงส์

ภาพที่ 40 แสดงภาพหมวกเจ็ดดาวในการแสดงงิ้ว

ที่มาภาพ : <http://www.huayunshe.com/works2/photo/muguiying-2/>

เข้าถึงเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2564

ภาพที่ 41 แสดงภาพรูปปั้น Athena Promachos โดย Leonidas Drosis ที่ Academy of Athens

ที่มาภาพ : [https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/e9/Statue_of](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/e9/Statue_of_Athena_Promachos_by_Leonidas_Drosis_%2818361882%29_at_the_Academy_of_Athens.jpg)

[_Athena_Promachos_by_Leonidas_Drosis_%2818361882%29_at_the_Academy_of_Athens.jpg](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/e9/Statue_of_Athena_Promachos_by_Leonidas_Drosis_%2818361882%29_at_the_Academy_of_Athens.jpg)

เข้าถึงเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2564

การที่ผู้สร้างสรรค์เขียนให้ผู้หญิงสวมหมวกอยู่นั้น นัยว่าต้องการที่จะสื่อถึงความเชื่อ อำนาจ หรือข้อบังคับที่กดทับผู้หญิงเอาไว้ให้อยู่ในกรอบหรือบทบาทหน้าที่ที่ถูกจัดวางไว้ให้แล้วเท่านั้น ถึงแม้ว่าบทบาทที่ว่าจะดูมีการให้ความสำคัญ เสมือนว่าจะเป็นผู้มีอำนาจคนหนึ่ง แต่ก็โดนครอบไว้ด้วยอำนาจที่เหนือกว่าอยู่ดี ผู้สร้างสรรค์จึงเขียนให้ผู้หญิงภายในภาพมีลักษณะของการพยายามที่จะเปิดเปลือยหรือถอดบทบาทนั้นทิ้งไปเสีย เพื่อเผยถึงตัวตนจริง ๆ ภายในของผู้หญิง ให้เห็นถึงเนื้อแท้

4.3.4 ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4

ภาพที่ 42 แสดงภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4

ชื่อภาพ	“Royal Cat”
ขนาด	90 x 70 เซนติเมตร
เทคนิค	สีน้ำมันบนผ้าใบ
ปี	2564

ผลงาน “Royal Cat” เป็นผลงานที่เป็นการตั้งคำถามถึงสิ่งที่ถูกยกให้ขึ้นมาเหนือผู้อื่น หรือในที่นี้ผู้สร้างสรรค์ได้ใช้แมวมาเป็นสิ่งแทนอำนาจ เป็นสัตว์ที่ได้รับการอวยยศขึ้นมาเป็นแมวที่เหนือกว่าแมวตัวอื่น โดนอุ้มชูโดยผู้หญิงที่ห่มคลุมด้วยผืนผ้าแพรพรรณที่ดูหรูหรา โดยมีพื้นหลังเป็นรูปหล่อของนักบุญที่ถือกะโหลกเอาไว้ เกิดเป็นความเชื่อมโยงเกี่ยวเนื่องถึงกันอย่างมีนัยยะสำคัญ ความว่า แมวเป็นสัตว์ที่มีความเย่อหยิ่งในตนเองสูง ในปัจจุบันมีผู้คนมากมายที่นิยมเลี้ยงแมว และกล่าวกันว่า ตนคือ “ทาสแมว” ผู้สร้างสรรค์ก็เช่นกัน ในทางหนึ่งของการที่เรายกย่องแมวเป็นนายเหนือเราด้วยความรัก หรือด้วยอะไรก็ตาม แต่วาทกรรมที่ใช้คำว่าทาสซึ่งเป็นการกดขี่คนให้ดูต่ำกว่า ซึ่งการกดขี่ที่ว่านั้นกลับเป็นการโดนกดขี่อย่างยินยอมโดยคนผู้นั้นเอง ด้วยเหตุนี้ผู้สร้างสรรค์จึงใช้แมวเป็นสัญลักษณ์แทนของอำนาจที่ถูกยกให้สูงส่ง รูปหล่อนักบุญหญิงที่ถือกะโหลกไว้ด้านหลัง ในลักษณะท่าทางที่ใกล้เคียงกับผู้หญิงที่อุ้มแมวอยู่นั้น เสมือนภาพสะท้อนความจริงของอำนาจ นั่นคือไม่มีสิ่งใดมีอำนาจยิ่งใหญ่ไปได้ตลอดกาล ทุกสิ่งล้วนมีวันสิ้นสุด แต่การสิ้นสุดนั้นจะเป็นการต้องทนไปจนถึงวาระสุดท้ายอย่างสิ้นหวัง หรือสู้เพื่อสิ้นสุดในวันนี้และเริ่มใหม่ในวันพรุ่งนี้ได้เลย

ทั้งนี้เมื่อประกอบรวมเข้ากับท่าทางของหญิงสาวที่วางมือพาดอยู่บนตัวแมว ด้วยสีหน้าและแววตาที่ดูว่างเปล่า ประหนึ่งตกอยู่ในภวังค์แห่งการตัดสินใจบางอย่าง ก็อาจหมายถึงว่าผู้หญิงในภาพมีอำนาจอยู่ในมือ ขึ้นอยู่กับว่าจะตัดสินใจใช้อำนาจนั้นอย่างไร และเช่นเคยการที่ผู้สร้างสรรค์ได้ใช้ตนเองเป็นต้นแบบในการเขียนผู้หญิงภายในผลงานก็เพื่อต้องการกล่าวย้ำประเด็นของการเป็นบุคคลธรรมดาที่สามารถลุกขึ้นมาใช้อำนาจ หรือต่อสู้กับความไม่ชอบธรรมทั้งหลายที่กดขี่เราเอาไว้ได้ ซึ่งเรามีสิทธิ์ที่จะตัดสินใจและชี้ทางให้ตนเองได้ว่าจะก้าวเดินไปข้างหน้าด้วยเส้นทางไหนและวิธีการใด

4.3.5 สรุปผลวิเคราะห์การพัฒนาและการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

ในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์จะเห็นได้ว่าผลงานมีการให้ความสำคัญกับการหยิบยกประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิงที่เป็นคนธรรมดาตามาพูดมากยิ่งขึ้น โดยได้ใช้ภาพของผู้สร้างสรรค์เองเป็นองค์ประกอบหลักของผลงาน และนำเสนอให้เห็นถึงการที่ผู้หญิงต้องการจะต่อสู้กับสิ่งที่มีอำนาจเหนือกว่า พยายามปลดเปลื้องซึ่งสิ่งกดทับเหล่านั้นออกไป โดยใช้กำลังและความสามารถของตน แม้ในภาพผลงานจะมีการนำเทพ เทพี มาเป็นส่วนประกอบหนึ่งอยู่ แต่ก็ไม่ใช่เพื่อต้องการจะบอกกล่าวถึงผู้หญิงที่ได้รับการยอมรับจากการเป็นสิ่งพิเศษมาแต่กำเนิด แต่หยิบยกมาเป็นเสมือนเครื่องเตือนใจให้ผู้หญิงกล้าที่จะลุกขึ้นมาต่อสู้เพื่อความชอบธรรมให้กับตนเอง ในด้านกระบวนการในการสร้างสรรค์และการจัดองค์ประกอบในงานจะเห็นได้ว่าการพัฒนามาอย่างสม่ำเสมอ ภายในหนึ่งผลงานมีการกล้าใช้ชุดสีที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น การเขียนเห็นถึงความแม่นยำของการวางสี มีการใช้ที่แปร่งที่มีรสสัมผัสมากขึ้น ทำให้ผลงานมีความน่าสนใจ ดึงดูดชวนให้เพ่งพิศเพื่อค่อย ๆ ละเลียดพิจารณาทำความเข้าใจถึงสัญลักษณ์ที่ผู้สร้างสรรค์สื่อสารออกมา

บทที่ 5

สรุป

การจัดทำวิทยานิพนธ์ภายใต้หัวข้อ “อำนาจแห่งสตรี” เป็นการนำเสนอความงามของสตรีระ หึงสาว ภาพเปลือยหญิงสาวผสมผสานกับเรื่องเล่าตามประวัติศาสตร์ หรือตำนานนิทานปรัมปรา ที่ กล่าวถึงวีรกรรม ความภาคภูมิใจในตัวผู้หญิง ให้ภาพเปลือยหญิงสาวเป็นสื่อกลาง ตามจินตนาการ ของผู้สร้างสรรค์ โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ดังต่อไปนี้

1) เพื่อต้องการแสดงมุมมองของผู้สร้างสรรค์ซึ่งอยู่ในฐานะของผู้หญิงมองผู้หญิงด้วยกันเอง ที่ไม่ได้มองเรือนร่างของผู้หญิงเป็นเพียงวัตถุทางเพศ แต่มองถึงคุณค่าความสามารถและให้ ความสำคัญต่อเพศหญิง

2) เพื่อต้องการแสดงให้เห็นถึงความภาคภูมิใจในคุณค่า ความสามารถ และยกย่องเพศหญิง ผ่านเรื่องราวที่อ้างอิงจากเรื่องเล่า ตำนาน ที่มีลายลักษณ์อักษรจากที่ผ่านมา

3) เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่ใช้การเปิดเปลือยของผู้หญิง เป็นสื่อหนึ่งในการแสดงออก และเรียกร้องถึงความเท่าเทียม ด้วยรูปแบบงานจิตรกรรมสีน้ำมันแนวเหมือนจริงในการถ่ายทอด อารมณ์ความรู้สึก สีหน้า ท่าทาง สตรีและเลือดเนื้อในตัวผู้หญิง

ในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ จะเห็นได้ว่าแบ่งออกเป็น 3 ช่วงใหญ่ด้วยกัน นั่นคือช่วง ก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ในช่วงนี้ผลงานเริ่มต้นจากการสนใจในการเขียนภาพผู้หญิงเปลือย โดย มีเนื้อหามุ่งเน้นไปในทางของการเป็นภาพแทนถึงกิเลส จนในผลงานท้าย ๆ ของช่วงนี้ได้เริ่มมีเนื้อหา พุดถึงการวิพากษ์ถึงระบอบชายเป็นใหญ่ที่กดทับให้ผู้หญิงด้อยกว่า หรือให้ผู้ชายเป็นผู้มีอำนาจ เหนือกว่า ต่อมาในช่วงผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ผลงานเป็นการนำเรื่องเล่า ตำนาน ของ ผู้หญิงที่ได้รับการยกย่องมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ โดยผ่านการตีความใหม่ นำเสนอให้ เห็นถึงผู้หญิงที่มีความกล้าหาญและท้าทายต่อการถูกกดทับ ทั้งในทางความคิดและการกระทำ จบ จนผลงานช่วงวิทยานิพนธ์ ที่พัฒนาจากการตั้งคำถาม และวิพากษ์ให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียม ไปสู่ การถ่ายทอดเรื่องราวของผู้หญิงที่ลุกขึ้นมาท้าทายต่ออำนาจอย่างไม่กลัวเกรง ทั้งนี้ในตลอดระยะเวลา ของการสร้างสรรค์ผลงาน จะเห็นได้ว่าการพัฒนาทั้งในด้านแนวความคิดและกระบวนการสร้าง มาโดยตลอด

จากการศึกษาและสร้างสรรค์ผลงานภายใต้หัวข้อ “อำนาจแห่งสตรี” ทำให้ผู้สร้างสรรค์ค้น พบว่าแท้จริงแล้วนับตั้งแต่อดีตเป็นต้นมา ผู้หญิงมันจะเป็นเพศที่โดนกดทับเอาไว้ ถูกมองว่าเป็นเพศที่ อ่อนแอและไม่มีความสามารถ ซ้ำร้ายในบางความเชื่อยังมองว่าผู้หญิงคือสิ่งชั่วร้าย เป็นบาป ซึ่งชุด ความคิดเหล่านี้เกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย กระจายตัวออกไปในทุกพื้นที่ของสังคม แม้ว่าในภายหลังจะมี การออกมาเรียกร้องและรณรงค์เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมของทุกเพศ แต่ในทางปฏิบัติแล้วชุดความ เชื่อที่โดนฝังและกดทับมาอย่างช้านาน ก็ยังส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำที่ว่าอยู่ดี ผลงานชุดนี้ผู้ สร้างสรรค์จึงประสงค์ที่จะให้ภาพผู้หญิงที่เปิดเปลือยเรือนร่าง เป็นภาพแทนของการกล้าที่จะออกมา ต่อสู้ และตั้งคำถาม ทั้งยังวิพากษ์วิจารณ์ถึงระบบชายเป็นใหญ่ที่ยังคงมีอยู่ในปัจจุบัน อีกทั้งยังเป็น

การแสดงให้เห็นว่าผู้หญิงเองก็เป็นเพศที่มีความสามารถ มีพลังอำนาจอย่างที่ไม่ควรถูกมองข้ามอย่าง
ที่แล้วมา

รายการอ้างอิง

- Benjamin Sutto, A. E. O. o. t. W. a. t. M. d. O., and, yes, tha's mean what you think, (Artnet News: June 5 2014), accessed 2021, accessed from <https://news.artnet.com/art-world/artist-enacts-origin-of-the-world-at-musee-dorsay-and-yes-that-means-what-you-think-35011>.
- Cambridge Dictionary, f., accessed 2021, accessed from <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/feminism?q=Feminist>.
- Elizabeth Manchester, C. S. I. S., Tate Modern, <https://www.tate.org.uk/art/artworks/schneemann-interior-scroll-p13282>.
- Elkin, L. (2018). "Women House, 4 May 2018, Art Review, accessed from <https://artreview.com/ar-april-2018-feature-womanhouse/>."
- Feminism in India. (2018). "A brief History of the third wave of Feminism, accessed from <https://feminisminindia.com/2018/04/27/brief-summary-third-wave-of-feminism/>."
- Guerilla Girls. (no data). "Reinventing the "F" word: Feminist, accessed from <https://www.guerrillagirls.com/our-story/>."
- Judy Chica Research Portal. (Woman house accessed from: <https://judychicagportal.org/projects/womanhouse/>).
- Khan Academy Second-Wave Feminist. (2021). "accessed 2021, accessed from <https://www.khanacademy.org/humanities/us-history/postwarera/1960s-america/a/second-wave-feminism>."
- Museum of Equality and Difference. "Guerilla Girls, from: <https://moed.online/exhibition/moed-x-guerilla-girls/>."
- National Archives. (2021). "The constitution amendment 11-27, accessed 2021, accessed from <https://www.archives.gov/founding-docs/amendments-11-27>."
- Stanford Encyclopedia of Philosophy. "Feminist Aesthetic, accessed from <https://plato.stanford.edu/entries/feminism-aesthetics/>."
- The Art Story. "Feminist Art, accessed from <https://www.theartstory.org/movement/feminist-art/history-and-concepts/>."
- The Musée d'Orsay. "Gustave Courbet 'The Origin of the world', from https://www.musee-orsay.fr/en/collections/works-in-focus/search/commentaire/commentaire_id/the-origin-of-the-world-3122.html."

ThoughtCo. (1960). "The Women's Movement and Feminist Activism in 1960, accessed from <https://www.thoughtco.com/1960s-feminist-activities-3529000>."

Vox. "The waves of feminism, and why people keep fighting over them, explained, accessed from <https://www.vox.com/2018/3/20/16955588/feminism-waves-explained-first-second-third-fourth>."

Wikipedia. "Carolee Schneemann, from https://en.wikipedia.org/wiki/Carolee_Schneemann."

กัจจกร สุนพงษ์ศรี. (2554). ศิลปะสมัยใหม่, หน้า 16. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิพัฒน์ กระแจะจันทร์. (2556). "บทความ "ตำนานพระนางจามเทวีมี 2 versions : ฤจะเป็น โศกนาฏกรรมของตำนานที่ห้ามถกเถียง", ศิลปวัฒนธรรม ฉบับธันวาคม 2556."

มณีขจิต. (2540). ศรีสรรพ์อัญมณี พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์เนศ พรินต์ริ่ง เซ็นเตอร์ จำกัด.

รติรัตน์ กุญแจทอง และกนกพร นุ่มทอง. (2016). "เดือนหญิง: วรรณกรรมสอนสตรีที่เขียนขึ้นภายใต้ วัฒนธรรมขงจื้อ, วารสารจีนคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, Vol. 9 No. 1 (2016): เมษายน-กันยายน 2016."

เรื่องอุไร กุศลาสัย (รวบรวม แปล และเรียบเรียง). สตรีในวรรณคดีพุทธศาสนา, หน้า 13. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศสยาม.

สยามคณศ. (2564). "พระกรทั้ง 8 แห่งพระแม่ทุรคาเทวี เทวีแห่งพลังกำลัง การสู้รบ และความกล้าหาญ, เข้าถึงได้จาก <http://www.siamganesh.com/durga8hands.html> เข้าถึงเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2564."

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ศิริรัตน์ ชุ่มเย็น
วัน เดือน ปี เกิด	24 มิถุนายน 2539
สถานที่เกิด	จังหวัดอุตรดิตถ์
วุฒิการศึกษา	2564 ศิลปมหาบัณฑิต เอกจิตรกรรม สาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
	2562 ศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิต เอกจิตรกรรม สาขาทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ล้านนา ภาควิชาศิลป เชียงใหม่
ที่อยู่ปัจจุบัน	22 ม.6 บ้านปางค้อ ต.บ่อทอง อ.ทองแสนขัน จ.อุตรดิตถ์ 53230
ผลงานตีพิมพ์	2561 ร่วมแสดงงานนิทรรศการ “Harmony Art 2 Exhibition 2018” ณ สวนศิลป์สวนหน้าเวียง
	2561 ร่วมแสดง Art 2 Exhibition 2019 ณ หอศิลป์ มทร.ล้านนา
	2561 ร่วมประกวดโครงการดาวเด่นบัวหลวง
	2560 ร่วมแสดงงาน Chiangmai art Museum ร่วมประมุขผลงาน ณ Chiangmai art Museum ครั้งที่ 1
	2560 ผ่านเข้ารอบ วาดสดบางแสน สร้างศิลป์ Bang-Saen art contest 2 หัวข้อ “สร้างศิลป์แผ่นดินพ่อ” ณ เทศบาล เมืองแสนสุข
	2559 ผ่านเข้ารอบการประกวดวาดสด บางแสนสร้างศิลป์ Bang-Saen Art Contest ครั้งที่ 1 หัวข้อ “บางแสน สร้างศิลป์” ณ เทศบาลเมืองแสนสุข
รางวัลที่ได้รับ	2561 รางวัลชมเชย กิจกรรมสืบสานงานศิลป์ถิ่นแพร์โครงการ พัฒนาอัตลักษณ์อารยธรรม สู่มืองวัฒนธรรมสร้างสรรค์ หัวข้อ “สถาปัตยกรรมเรือนไม้เมืองแพร์” ณ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดแพร์
	2561 รางวัลดีเด่น ระดับอุดมศึกษาและประชาชนทั่วไป (วาดภาพสีน้ำ) วาดภาพตามรอยพระอัจฉริยภาพทางด้าน

- ศิลปะ “หมอเจ้าฟ้า” ครั้งที่ 2 เนื่องในวันมหิดล ณ พิพิธภัณฑ
 หมอเจ้าฟ้า โดยโรงพยาบาลโรงพยาบาลแมคคอร์มิค
- 2560 รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 การประกวดวาดภาพ
 “มุมหนึ่งของสวนศิลป์ สวนหน้าเวียง”, “Harmony art”
 ณ สวนศิลป์หน้าเวียง
- 2560 รางวัลชมเชย ระดับอุดมศึกษา ประกวดวาดสต ปางช้าง
 แม่สา หัวข้อ “ปางช้างแม่สา” ณ คณะศิลปกรรม
 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
- 2560 รางวัลชมเชย วาดภาพเหมือนจริงเอื้องฟ้ามู่
 ระดับประชาชนทั่วไป หัวข้อ “กล้วยไม้ไทยในความ
 เป็นไทย ครั้งที่ 7” ณ อาคารพัฒนาวิสัยทัศน์
 มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- 2559 รางวัลชมเชย ระดับอุดมศึกษา งานสานสัมพันธ์
 ไทย-ญี่ปุ่น หัวข้อ “สานสัมพันธ์ไทย-ญี่ปุ่น” ครั้งที่ 1

